1924/25

Dr SERÉDI LAJOS

1860–1925

A BUDAPESTI AG. HITV. EVANG.

FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1924/25. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZZÉTESZI

DR HITTRICH ÖDÖN

IGAZGATÓ

VII., VILMA KIRÁLYNŐ ÚT 17—21.

BUDAPEST, 1925.

IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA, V., CSÁKY-UTCA 10.

62025

REV 98

REV 2010

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

I.

Dr SERÉDI LAJOS.

Egy májusi estén dőlt ki közülünk, amint a gyászjelentés írta, tanárságának harminckilencedik esztendejében. Mindenki, akinek van fogalma a testet-lelket emésztő pedagógiai munkáról s aki elfogulatlan értékelője a nevelés eredményeinek, megállapíthatja önmagában, hogy 39 esztendő mennyit jelenthet fáradságban és értékben: Majdnem négy évtizeden át táplálni saját lelkének tüzével az egymást felváltó nemzedékek lángjait, adni szeretettel és buzgalommal azoknak a kincseknek feleslegéből, melyeket magának felhalmozott s tenni ezt csendben, szinte észrevétlenül. Harminckilenc esztendő alatt el lehet fáradni. Ő is fáradt volt, állandóan készülődött tőlünk. Minden szeptemberben azzal köszöntötte az iskola falait, hogy ez lesz a búcsú esztendeje s azután megy élvezni a pedagógiai munkában megfáradtaknak olyan ritkán jutó nyugalmat. Készülődött, de nem tudott elmenni, nem engedték a megszokott falak, a víg gyermeklárma, melynél kedvesebb nem volt semmi előtte. Maradt, míg aztán egyszer hirtelen, váratlanul, búcsúzás nélkül kellett távoznia tőlünk örökre. Délelőtt még egy ausztriai falu árnyas fasoráról álmodozott, este már lelke a boldog mezőkön járt s harmadnapra teste is ott pihent a kerepesiúti temető akácai alatt.

Pályája elejére, mely Veszprémből kiindulva Pannonhalmára, a bencés főiskolára, majd a győri bencés főgimnáziumba vezetett, mindig szeretettel emlékezett vissza még akkor is, mikor más utakra indult. Evangélikus egyházunknál, Eperjesen kezdte pályáját, abban az iskolában, melynek sarkát martirok szobra díszíti. Nyolc év mulva a pozsonyi líceumban folytatta. Ujabb két év mulva, 1896-ban került iskolánkhoz, hol 29 évig tanított és nevelt buzgalommal és szeretettel. Tanítványaihoz való viszonyát mindig a legnagyobb és el nem titkolható szeretet jellemezte. A gyermekek igazi megértője, terveiknek hű méltányolója, tévedéseiknek őszinte megbocsátója s állandó barátjuk volt mindig. Gondja volt rá, hogy tanítványai lelkében ébressze és ápolja az iskola iránti hála nemes érzését. Szinte évről-évre szaporodtak iskolánk falain azok a klasszikus képek, melyeket tanítványai az ő buzdítására iskolánk iránti hálájuk és ragaszkodásuk jeléül a falakon elhelyeztek. Szívből együtt tudott örülni a gyermekekkel, az udvarról felhallatszó vidám zsivajt oly igazi boldogsággal tudta hallgatni.

Fejét már megülte a tél dere, de lelkében tavasz volt mindig. Legszebb emlékei közé sorolta azt a pár napot, melyet pár évvel ezelőtt cserkészeink táborában töltött. A kényelmetlen utazás minden terhét szívesen vállalta, csakhogy a cenki hársak alól gyönyörködhessék a tábor zajló, eleven életében.

Értesítőnk 1912—13. évi évfolyamában egy Ovidius-tanulmányt és fordítást tett közzé, melyben felsorolja a klasszikus költők „megértő lelkű tanítványait". Csak az általa kezdett sort folytatom, ha őt magát is kedves költőjének, Ovidiusnak megértő lelkű tanítványai közé sorozom. Az Ovidiusnál kiemelt „vídám életfelfogást, a játszi ötleteket, a szavakkal festés rögöt is megelevenítő művészetét, a színes képekkel teleszőtt zengő beszédet", ő maga is eltanulta tőle. Nem volt oly nehéz helyzet vagy szomorú körülmény, mely az ő jókedvének, bízó optimizmusának kicsordulását megakadályozta volna, nem volt oly kellemetlen pillanat, melyet ő játszi ötlettel ne tompított, ne enyhített volna. Az utóbbi évek nehéz idejében sokat fáradt kartársai ügyeiben s a fél sikert is egésszé tudta varázsolni, az eredménytelenség keserűségét vídám tréfában oldotta fel. Régóta vele dolgozó kartársainak ő volt a legmeghittebb barátja, nekünk fiataloknak derült kedélye miatt irígylésre méltó mintaképünk. A haragot egy pillanatig sem ismerte soha.

Avatott forgatója volt a tollnak. A színes képekkel teleszőtt zengő nyelv prózában és versben egyaránt kész eszköze volt mindig. Tanúskodnak erről nemcsak szétszórt szépirodalmi cikkei, hanem még azok a jegyzőkönyvek is, amelyeket mint a tanári testület és az iskolabizottság jegyzője évtizedeken át hűségesen fűzögetett egymás mellé. A filozófia iránti szeretetét három hosszabb értekezésén kívül bizonyítja az az ügyesen szerkesztett és világosan megírt kompendiuma is, mely a Tudományos Zsebkönyvtárban 1910-ben már második kiadásban jelent meg. Mesteri tolmácsolója volt a klasszikus költőknek s valamennyien sajnálhatjuk, hogy pompás fordításai közül csak Ovidius átültetése jelenhetett meg, míg Vergilius eklogáinak s Horatius legszebb ódáinak értékes fordításai bár készen, de a háború miatt kiadatlanul maradtak hátra. De nemcsak mások érzéseinek volt művészi tolmácsa, hanem saját lelkének tartalmát is könnyen öntötte költői formába, csengő rímekbe. Könnyű, gyönyörködtető játék, üdítő pihenés volt számára a költészet.

Kis tanítványai alig pár nappal halála előtt helyeztek el egy képet a folyosó falán, amely Sienkiewicz Quo vadis-ának egyik jelenetét ábrázolja. Mindenki észrevette és megjegyezte, hogy a képről hiányzik a regény egyik legismertebb, legemlékezetesebb alakja. Ha valaki iskolánkban megfordul, annak is azonnal feltűnik, hogy hiányzik valaki. A szerető és szeretett tanár, a vídám életfelfogás zengő nyelvű költője, aki immár ott pihen a kerepesiúti temetőben.

Dr Remport Elek.

II.

ISKOLÁNK MULTJA.

A régi Pesten 1787-ben alakult evang. gyülekezet már a kezdet kezdetén két nagy célt tűzött maga elé: templomépítést és iskolaalapítást. A hívők buzgósága, áldozatkészsége — oly férfiaktól irányítva, mint Liedemann János Sámuel és Schedius Lajos egyetemi tanár — meghozta mind a két terv megvalósítását. A gyülekezet 1811 június 2-án avatta fel Deák-téri templomát, a templom mellé épült egyemeletes iskola pedig 1815 május 15-én nyílt meg ünnepélyesen. A hamar szűknek bizonyult épület 1822 tavaszán második emeletet kapott.

A mai V—VI. osztálynak megfelelő ú. n. „humanitási osztályt" a gyülekezet 1823. év őszén nyitotta meg s ezzel vált iskolánk gimnáziummá. Így a fővárosban működő gimnáziumok közt az alapítás sorrendjében, a budai kath. egyetemi (előbb jezsuita) gimnázium (1688) és a kegyesrendi (1717) után a harmadik.

Az abszolutizmus idején négyosztályúvá hanyatlott, de Székács József, Hunfalvy Pál és Fabinyi Teofil buzgólkodása csakhamar új virágzásnak indította, úgyhogy megfelelő új iskolaépületről kellett gondoskodni. A háromemeletes — akkoriban díszes — új iskola a Belvárosnak egyik legélénkebb helyén, a Sütő-utcában, 1864 szept. 15-én nyitotta meg kapuit az ifjúság számára, mely évről-évre mindnagyobb számmal kérte felvételét. Az 1872—73. iskolai évben nyílt meg VIII. osztálya, ez évben folyt le benne az első érettségi vizsgálat.

Az 1896 óta államsegélyben részesülő intézet tanítványainak száma egyre növekedett, könyvtára, szertárai mindinkább gyarapodtak, úgyhogy a szó szoros értelmében kinőtt régi otthonából, mely az újabb pedagógiai követelményeknek többé meg nem felelhetett. Egyházunk előljárósága 1900 december 17-én tartott ülésén elhatározta tehát, hogy a kor követeléseinek mindenben megfelelő, egészen új iskolaépületet emel. A Városligeti fasor — ma Vilma királynő-út — legszebb helyén, Pecz Samu műépítész tervei szerint épült új intézet az 1904—1905. iskolai év elején kezdte meg munkáját; az 1905. év okt. 7-én tartott zárókőletétel és avatóünnep, valamint másnap, okt. 8-án, az iskola mellett emelt templom ünnepélyes felavatása fejezték be hivatalosan a hívek buzgó áldozatkészségéből, az egyház és iskola barátainak adakozásából és az állam hozzájárulásával folyt modern építkezést.

Főgimnáziumunk 1923 június 10-én ünnepelte 100 éves jubileumát.

III.

JÓKAI MÓR.

(Iskolai emlékbeszéd 1925. február 18-án.)

1825. febr. 18-án született Jókai Mór Komáromban, e nap századik fordulóján ünnepet ülünk ma és ünnepel szerte az ország s a csonka ország határain túl a maradék magyarság. Jókain kívül irodalmunk nagyjai közül Madách Imre és Petőfi Sándor, Arany János és Tompa Mihály is ez időtájban születtek. Mily csodás kor, mely e lángelméket a világra hozta! Hozzá fogható csak a negyvenes évek kora, mely eszméivel megtermékenyítette és megszólaltatta őket. Azért soha annyi centennárium, annyi irodalmi ünnep, mint az elmult tíz esztendőben.

De mintha a megemlékezés bensősége nem lett volna egyforma mindenkor s olykor nagyon is feltűnik a különbség az ünneplés külső méreteiben. Nem szólok a kisebbszerű centennáriumokról, csak az Arany- és Petőfi-centennáriumot összehasonlítva a Jókaiéval, vajjon nem támad-e bennünk az az érzés, hogy az ünneplés olykor nincs arányban a költő irodalmi értékével és nemzeti jelentőségével. Csakhogy az író és az irodalom, általában a szellemi kultura megbecsülése nálunk a korviszonyoktól, a politikai helyzettől is függött mindig. A háború alatt és a nyomában beállott szociális rázkódások folyamán a szellemi javak értékelése igen alásüllyedt, egyfelől az anyagi gondok, másfelől a gyors meggazdagodás vágya az emberekben elnyomott minden nemesebb kulturtörekvést. De a közelmult évek alatt földhöz sujtva, a vigasztalan nyomorúságban ráeszméltünk arra, hogy csak az eszmények kultusza, melyet legtisztábban az irodalomban találunk, emelhet fel újból, hogy csak az a nemzet él és remélhet jövőt, mely remekműveket alkot és olvas. Ime, amiért Jókait lelkesedve ünnepeljük. De találunk más okot is, ha tudjuk, mit jelentett Jókai a maga korának és mit jelent nekünk.

Jókai népszerűsége már életében határtalan volt. Oly sikereket ért el, amilyeneket eladdig soha magyar író. Igaz, hogy nem is volt más magyar író, kinek annyi könyve forgott a közönség kezén. Ötvenéves írói jubileumáig Jókai több mint 350 kötetet írt össze, melyek a nemzeti kiadásban éppen 100 kötetet adnak ki, kétezer nyomtatott íven. A szedés maga 30 vagy 35 esztendeig tartott volna, ha *egy* ember végzi a munkát, a 70 millió ólombetű

kirakását. Az elmult század írói közt az egész világirodalomban csak egy író akad, akinek termékenysége megközelíti Jókaiét: az idősebb Dumas. A tájékozatlan olvasó csodálkozva kérdezheti: hogyan lehetett nem is kigondolni, hanem csak leírni 50 év alatt annyit, amennyi írás 35 esztendei munkát ad a szedőnek.

Jókai kora reggeltől késő estig szakadatlanul dolgozott, akkor is, amikor látszólag pihent, sétált; a képviselőházban, míg a szónokokat hallgatta, azt a 200—300 nyomtatott sort, melyekből egy regényfolytatás telt ki a tárcarovatban, 10-től 12-ig megírta és mindjárt odaadta az illető lap tudósítójának. Az írás már csak gépies munka volt; ha Jókai tollat fogott, órák hosszat tudott írni, több ívet egymás után, egy sor törlés nélkül. Előbb azonban sokat vesződött a témával, küszködött a hőseivel és akarva sem bírt szabadulni a munkától, míg a regény el nem készült a fejében. Ha társaságban volt, akkor is regényein dolgozott. Balatonfüreden, ahol Jókai a nyarait töltötte, ott hallgatta egyszer a kávéházban Csemeginek a jogi fejtegetéseit órák hosszat angyali türelemmel. Végre kijelentette Csemegi: „Azt hiszem, kimerítettem a complexumot, végeztem a megokolással". Erre Jókai is megszólal: „Én meg a holnapi regényfolytatással". Kiderült, hogy Csemegi hosszú előadásából semmit sem tudott, mert azalatt magában fonta-szőtte készülő regényének meseszálait. Ilyen szakadatlan, szívós munkával jött létre Jókai csodás életműve, az a 350 kötet, mely együtt sok millió példányban forog a magyar olvasóközönség kezén. Emellett az idegen nyelvekre lefordított munkái is egész kis könyvtárrá szaporodtak. Csupán a német kiadás több mint 200 kötet, azonkívül svéd, angol, francia, lengyel, olasz, hollandi, dán, finn, cseh, orosz, szerb, horvát, tót, japán, arab fordítások is vannak. Az „Aranyember" négy különböző német, két angol és sok másnyelvű fordításban külföldön több példányban terjedt el, mint a többi magyar író fordításai együttvéve. Szép sikere és nagy érdeme Jókainak, hogy annyi művelt nemzet érdeklődött művei nyomán a magyar nemzet élete, viszontagságai iránt s megismerte általa Magyarország történetét, népalakjait, kulturáját.

De nem a külföldi sikerekről kell megemlékeznünk, hanem Jókai hatásáról idebent az országban. 1894. jan. 6-án a Fővárosi Vigadóban Jókait, irodalmi munkásságának ötvenedik évfordulója alkalmából, valóban az egész nemzet ünnepelte. A király, a kormány, a főváros, a megyék, a városok, tudományos és művészeti egyesületek, testületek és céhek szerencsekívánatait fogadta meghatottan a költő. A budapesti tudományegyetem tiszteletbeli bölcsészetdoktorrá avatta; elhalmozták az ország minden részéből üdvözlő iratokkal, emléktárgyakkal. De a legszebb ajándék és a jubileum legmaradandóbb emléke munkáinak száz kötetből álló nemzeti kiadása volt, mely technikai szempontból a magyar nyomdászat remeke, irodalmunkban páratlan gyűjteménye a gyönyörködtető olvasmányoknak, s ami a legritkább siker: a jubiláns írónak nemzeti tiszteletdíj gyanánt 100,000 forintot hozott.

Mi volt Jókai nagy sikerének, hatásának titka? Talán leginkább az, hogy ő a világirodalom legkitűnőbb mesemondója. E művészete a magyar néplélekben gyökerezik: oly világosan, könnyedén, egészen képeibe merülve beszél, mint a népmeséink. S mintha nem is írná, hanem élőszóval adná elő a meséit, oly természetes, egyszerű, sohasem könyvízű. A valóságból észrevétlenül suhan át a képzelet világába, olvasóit is magával ragadva; nem vesszük észre a távoli és ismeretlen dolgok nagyítását és túlzását, nem mosolygunk a jó, a nagy és folttalan eszményi hősök naiv jellemrajzán, érezzük, hogy a túlzások, képtelenségek áradata érdekessé, bonyodalmassá, mulattatóvá teszi a mesét, a valóság mértéke itt másodrendű kérdés.

S amikép Jókai mesemondó művészete a néplélekből sarjadt, úgy a magyar nép lelkét tükrözi humora is, melyben költői hatásának másik nagy titka rejlik. Az ő humora testvérrokona a magyar néphumornak. Jókai ezerszámra gyűjtötte a néphumor termékeit, az adomákat és közölte azokat regényeiben, novelláiban, élclapjaiban. Egy sereg apró adomát külön kötetben is közreadott. Tehetsége a legotthonosabb a novellává kiszélesített adomában, különösen ha a népélet körébe eső témához nyúl, mint például a „Kötél áztatva jó" című kis novellában, mely telivér népi adomának a kiszélesítése. Másik gazdag bányája a diákélet. Mily verőfényes képek tanárokról és tanulókról, mennyi életöröm sugározza be az iskolát! Jókainak e kedves rajzai annál kedvesebbek nekünk, mennél sivárabb, vígasztalanabb képeket adnak az újabb és legújabb irodalom diákregényei és színművei. Jókai tolla alatt a kollegiumi élet kinövései is szeretetreméltókká válnak. Diákjai csak úgy torkoskodnak a jóízű adomákban; nem baj, ha oly régiek az élcek, hogy „a humor világában a kőkorszakot képviselik", mint az író maga megjegyzi „A debreceni lunátikus" című novellában. De regényeiből is az egészséges adomaepizódokra emlékszünk vissza legszívesebben, hogy csak a legkiválóbbakat említsem: a „Magyar nábob"-ban a cigány jelenetét a sült egérrel, a kurtanemes korcsmáros esetét, Kiss Miska pünkösdi királyságát; „Az új földesúr"-ban a szakajtókosaras komondorokat, Grisák doktort a birkaakolban, Pajtaynénak a cabinet noirban összecserélt leveleit, Szemes Gyurka „józsírú" sertéseit, Kampós uramat a patkányveszedelemben. „Az új földesúr" egyik főszereplője, Garanvölgyi Ádám, azt a táblabíróhumort képviseli, mely képes beszédben, tréfa alakjában mondja ki az igazságot, ha már nyiltan nem lehet. Az abszolutizmus önkénye ellen nem tudván másképen védekezni, Jókai humorának tükrében legalább kinevethette a nemzet a Bach-korszak fonákságait.

Hazafias célzatosság vezette Jókait a nagy regények tárgyának és alapeszméjének megválasztásában is. Íme néhány példa: A „Mégis mozog a föld" című regényében a reformkor előtti magyar irodalom és színészet úttörőit dicsőíti meg, a költőket és színészeket, akiket égi küldetés hite éltet és ösztönöz önfeláldozó

hazafias munkára. A „Magyar nábob" és „Kárpáthy Zoltán" témája a reformkor átalakító hatása a magyar nemesség gondolkozására, a Széchenyi-párti nemzedék lelkes munkája a magyarságnak az újkori államéletbe való bekapcsolására. „A kőszívű ember fiai" a szabadságharc hőskölteménye; a gőgös apa hiába jelöli ki fiainak az életpályákat, a hazai föld visszaszólítja azokat Pétervárról, Galiciából, Bécsből, otthagynak fényes jövőt, szerelmi boldogságot, hogy a szabadságért áldozzák életüket. Végre „Az új földesúr" a nemzeti lét legmélyebb igazságát fejezi ki: a magyarság hódító erejét minden idegennel szemben, ki feléje közeledik; Jókainak e legnépszerűbb munkája a hazai föld bűvös hatalmának felmagasztalása.

Ilyen nagytávlatú korvonatkozásokkal Jókai erősen hatott közönségére, mely a célzatot mindenütt kiérezte. Éppen azért hatott annyira, mert maga is átélte regényei korát és belekapcsolódott az eseményekbe. Gyermekkorának emlékei visszanyúltak a napoleoni háborukig, de maga megérte az ébredés korszakát, az ósdi magyar élet haldoklását és az újnak hajnalát, a multtól elforduló, tespedéstől irtózó, az élni és dolgozni akaró Magyarország korát. Azután következett a forradalom, a mesés harcok, a diadalok, melyeknek színes epizódjai a „Csataképek"-ben ellenállhatatlan erővel hatottak. Végtére jött a kétségbeesés, az elnyomatás hosszú ideje, a félénk reménykedés az önkényuralom kudarcai után, amikor Jókai regényeiből a passziv ellenállás képe világolt az olvasók lelkébe s minden gyáva lemondást lehetetlenné tett. A nemzet ezeréves történetének e jelentős mozzanatait Jókai a maga élményeiből ismerte s különösen a szabadságharcban vállalt vagy képzelt szerepe bőséges ráadással növelte sikereit. És ahol ilyen korvonatkozás nincs a regényeiben, ott a magyar föld adja a hátteret nagyszerű tájleirásokban. Van az országnak néhány vidéke, ahová kedvteléssel, szerető ragaszkodással száll Jókai képzelete: Komárom, a Balaton, Debrecen és a Hortobágy, Erdély. Jókai tájképei azonban nem a valóságot mutatják; az „Aranyember"-ből nem az ősi Rév-Komáromot ismerjük meg, hanem egy másik, szebb Mese-Komáromot, melyet a költő képzelete délibáb módjára a valóság fölé emelt; a Balatont sem olyannak festette, amilyennek ismerte, mert hiszen télen nem is járt a Balaton vidékén és rianást sohasem látott. Jókai képzeletének pedig oly nagy a sugalló ereje, hogy ott, ahol a valósággal ellentétbe kerül, a köztudat inkább az ő színragyogó fantáziaképeit, mint a földrajzi valóságot fogadja el.

Ime, amiért Jókait kortársai ünnepelték, bálványozták. Ha pedig valaki azt kérdezné, hogy napjainkban, ma is melyik magyar írónak van a legnagyobb hatása, ki a legnépszerűbb, megint csak azt kellene felelnünk: Jókai. Az irodalomtörténet nála jelesebb regényírókat sorolhat fel, ez nem változtat azon a tényen, hogy ifjúsági könyvtárainkban Jókai regényei a legelrongyoltabbak, legkopottabbak, mert a legkapósabbak, vagyis ő a legjobban olvasott,

legkedvesebb regényíró. A legtöbb hatást tőle veszi az ifjúság, az ő nyelve, képzelete, érzelmei állnak legközelebb a mai nemzedékhez is. S Jókai hatásának titka ma is ugyanaz, mint félszázaddal ezelőtt, mikor dicsősége tetőpontján állott. Sőt ugyanaz a hivatás vár reá korunkban, mint a szabadságharc és a kiegyezés közé eső években. Az ország mai megcsonkított, megalázott állapotában hasonlít az ötvenes évek letiport, önkényuralom alatt szenvedő Magyarországához. Az akkori magyarságnak ugyanaz a sors és rendeltetés jutott osztályrészül, mint a mainak: szenvedni, várni, remélni és főként dolgozni egy új, vagyis a régi Magyarországért. A mai nemzedéket gyászában megvigasztalni és új életre hívni, benne a jobb jövő reményét és hitét kelteni az irodalom feladata. Nincs senki élő íróink között, aki ezt a szerepet betölteni oly annyira hivatott, mint Jókai. Újra itt van, most inkább mint valaha, a nagy mesemondónak, az álmok és ábrándok költőjének, a bízó és biztató prófétának az ideje. Az ő munkáiban megtalálja a magyarság a maga életét, gondolatvilágát, reményeit és jövőjének lehetőségeit, az ő romantikájához, ideálizmusához kell folyamodni a mai nemzedéknek, hogy megóvja eszményeit, hogy meg ne dermedjen, el ne fásuljon a sivár jelenben, hogy magabízását, munkaerejét és tettrekészségét átmentse a jobb korba, melynek el kell jönnie.

Dr. Loisch János.

IV.

1925. március 15.

Mai ünneplésünk tulajdonképen folytatása a február 18-iki jubileumnak, mert Jókai volt az egyik vezérhőse az 1848. március 15-iki nagy nemzeti felébredésnek. Ez a jubileumi év különben is valóságos Jókai-renaissance a magyar nemzet lelkében. Műveit újra olvassuk, illetőleg átéljük; erényei még fényesebben tündökölnek; hibáit — mert a napnak is vannak foltjai — megértjük. Ilyen megérthető hibának találjuk például sok hősének túlságos fiatalságát és e mellett mégis tökéletességét.

Ott van mindenek fölött Kárpáthy Zoltán: 14 éves korában philosophiae doctor, még pedig Berlinben, 15 éves korában drámát ir. Ezt Hugo Victor mintaszerű romantikus műnek jelenti ki. Nagy szónok, mint Verbőczy, erős, mint Toldi Miklós, kitünő vívó, mint akár Pósta Béla és higgadt, tudós, okos ember, valóságosan a tökéletesség pezsgőbora gyűszűnyi pohárban.

De hát nem ilyenek-e bizonyos tekintetben Jókai és barátai, a márciusi ifjak is?

Jókainak már 9 éves korában verse jelenik meg. Nem kisebb ember, mint Tóth Lőrinc hívja fel reá a nemzet figyelmét. Tizenhét éves korában dicsérettel — a Vörösmarty és Bajza elismerésével — koszorúzott drámaíró. Húsz éves korában okleveles ügyvéd. Huszonegyéves korában elismert regényíró, irodalmi vezérember, egy évvel rá lapszerkesztő, Petőfi barátja. Huszonhárom éves korában Debrecenben már országos tényező. Gyűlölt ellenfelét, a „gyémántos" minisztert az erkölcsi megsemmisülésbe kergeti. És társai? Vasváry Pál huszonegy éves korában politikai vezérszónok, azt remélik, hogy majdan Széchenyi, Kossuth, Deák mellé emelkedik; egy év mulva honvédőrnagy, vezér.

És Petőfi? Huszonhat éves korában minden idők és minden nemzetek egyik legnagyobb költője.

Eszünkbe jut az első piros pünkösd napja, mikor Jeruzsálemben a szónokló apostolokra azt mondta a bámulva lelkesedő tömeg: „Édes bortól ittasodtak meg ezek!"

A magyar első pünkösd ifjú szónokait ifjúságuk tüzes és édes bora töltötte el szent megittasodással.

A negyvennyolc ifjú vezérei! A harminc éves Görgei, huszonnyolc éves Klapka. És a 15—16 éves hadnagyok és a tizennégy éves „kölyök"-tüzérek!

A koránérett ifjak kora ez a nagy világban is. Victor Hugó tizenöt éves korában már elismert költő. Byron huszonnégy éves korában a világ legelső költője.

A márciusi ifjak lelkének poharába a forradalmi láz is beletöltötte a maga tüzes borát, mert a 48-as éveket megelőző kor forradalmi korszak. És pedig az irodalomban is, mert a romanticizmus kora ez, mely fellázadás a régi szabályok ellen. Victor Hugo és Byron keresik az újat, a szokatlant, a meglepőt: a gályarabot, aki szent ember, az édesanyát, aki méregkeverő, a lovagias bandität.

Az irodalomban s ezáltal a lelkekben újjászületik a francia forradalom lelke. Lamartine színes könyve, a Girondeiak története lázba ejti a világot, mindenek fölött a mi márciusi ifjainkat. Petőfi onnan választ ideált: Desmoulins Camille-t. Még szakállát is francia módra növeszti meg. Jókai ezt nem teheti, mert neki, mint az ifjú Toldinak, még csak most pehelyzik állán a legénytoll.

Gyűlölik a zsarnokságot. Petőfi már aszódi kisdiák korában, mint egy új Hannibál, örök gyűlöletet esküszik a zsarnokok ellen. A szelíd Jókai is már mint gyermek mindig hétfejű sárkányokat rajzol a palatáblájára. Ezeket megöli, letörli . . . és azután újat rajzol.

Mint Goethe írja az Uj Amadisben:

Kristályvárt emelt kezem,
Majd lerombolám,
Átment fényes fegyverem
Sárkány oldalán:
Férfi voltam én.

És kik lesznek majd később Jókainak és írótársainak hétfejű sárkányai? Először is a lapszerkesztők, ezek a modern „rabszolgatartók". Ellenük jön létre a „tizek"-nek ama sokat emlegetett „írói forradalma". Majd a *cenzor* ellen irányul a gyűlöletük. Mennyi baja van Petőfinek is az „irodalom faggyúgyertyájának koppantójá"-val, a „szellemi guillotine"-nal, a jámbor, öreg Reseta cenzorral.

Ezt a hétfejű sárkányt, a cenzurát gyilkolják le a márciusi ifjak, mikor a szabadsajtó első termékeiként kinyomatják lelkük kipattant két mennyei szikráját, a tizenkét pontot és a Talpra magyart.

De ennek az eseménynek nemcsak irodalmi, hanem nagy, általános nemzeti jelentősége is van.

Jókai egyik legkedvesebb regényének, a „Kőszívű ember fiai"-nak drámai átdolgozásban az a címe: „Keresd a szíved". Hát ez az idegenből magyarrá válni készülő Budapest a szent márciusi napokban kereste meg, találta meg a „magyar szívét". Ezóta lett a nemzetnek a vezére, sajnos, nem mindig jó irányban.

Az a lelkesedő sokaság mintegy azt izente a pozsonyi követeknek, kik az ország törvényes átalakításán munkálkodtak: „Ne

féljetek, nem vagytok egyedül. Veletek van a legnagyobb hatalom: a közvélemény. Veletek van a mi szívünk s ha kell, a *karunk is*".

Igen, a karjuk is. Ezeknek a márciusi ifjaknak lelkesedése nem olyan virág, amit a márciusi szél lefúj az ágról. Ez majd gyümölcsbe szökken, tettekben valósul meg.

A márciusi ifjak közül kerültek ki a legelső honvédzászlóalj legelső önkéntesei. Ők tettek bizonyságot Vasváry Pállal és Petőfivel együtt vérük hullásával eszméik őszintesége mellett.

Jókai tollával harcolt rettenthetetlenül Debrecenben azokért a szent eszmékért, amiket igaznak vallott és egész írói működésének vezérmotívuma a szabadságharc kultusza és a szabad eszmék szolgálata volt.

A Niebelungok hőse, Siegfried megfürdött a sárkány vérében s ez megsebezhetetlenné tette.

Fürösszük meg mi is a lelkünket a márciusi emlékek sárkányvérében, hogy ne férkőzhessék hozzá az élet salakja, sivár közönyössége. Ünneplésünk így lesz méltó a március ifjú hőseihez.

Dr Szigethy Lajos.

V.

ÉVI JELENTÉS.

Az 1924—25. tanévet szeptember 8-án nyitottuk meg. Előzőleg tartottuk a bányakerületi javító- és pótló érettségi vizsgálatokat Dr Kirchknopf Gusztáv kerületi lelkész úr elnöklete alatt, mely alkalommal mint kormányképviselő Dr Lersch Ernő igazgató úr működött. Ugyancsak az ő elnökletük mellett tartottuk meg a decemberi érettségi vizsgálatokat is.

Dr Böhm Dezső kartársunk a Veres Pálné leánynevelő intézet igazgatásával lévén megbízva, pályázatot hirdettünk magyar-latin szakos rendes tanári állásra. Tanári Testületünk ajánlására a nagytiszteletű Képviselőtestület Dr Remport Eleket 1925 június 28-án főgimnáziumunk rendes tanárává választotta. Fiatal kartársunknak azt kívánjuk, hogy a hozzáfűzött szép reményeket mind valóra válthassa s iskolánk és ifjúságunk javára minél több éven keresztül áldásosan működhessék.

Iskolánkat a tanév vége felé váratlanul nagy gyászba borította Dr Serédi Lajos kartársunk hirtelen halála 1925. május 7-én. Az elhúnyt 1896. szeptember 1-től működött iskolánkban, mint a classica philologia és philosophia rendes tanára. Évek hosszú során át volt Tanári Testületünk és az Iskolabizottság jegyzője. Szóval és jeles tollával mindig rendelkezésére állt iskolánknak komoly tárgyalásokon éppen úgy, mint ünnepi alkalmakkor; jeles prózai stílusa éppúgy szerzett gyönyörködést, mint szebbnél-szebb alkalmi költeményei. Halála megrendítette összes kartársait és barátait, s nem kevésbbé hálás tanítványait, kik nagyon sokan vannak és valamennyien őszinte szeretettel gondolnak egykori jó tanárukra.

Hogy elhunyt kartársunk nevét iskolánkban megörökítsük, gyűjtést indítottunk mostani és régi tanítványaink közt egy létesítendő Serédi-alapítványra.

Tanári Testületünk részvéttel osztozott a gyászban Deáktéri testvérintézetünk, az elemi iskola derék igazgatójának, Szüsz Lajosnak 1925. január 24-én történt elhunyta idején.

Főgimnáziumunktól Tanári Testületünk egyik érdemes tagja válik meg a mostani tanév végével, Rátz László rendes tanár, iskolánk volt igazgatója és tiszteletbeli igazgatója, aki intézetünknél töltött 35 évi lelkiismeretes, intenzív tanári munkásság után

jól megérdemelt nyugalomba vonul. Kiérdemült kartársunk iskolánk belső életében mindig kiváló szerepet vitt; az ifjúság nevelésében és tudományos irányításában mindig nagy része volt. Itthon és külföldön több ízben képviselte a hazai tanügyet és a matematikai tanítás fejlesztése és előbbrevitele érdekében szép sikerű munkásságot fejtett ki. Azzal a jókívánsággal búcsúzunk tőle, hogy a nyugalmat sok éven keresztül jó egészségben élvezze s tettre kész, tevékeny lelke még sok örömöt láthasson az általa annyira szeretett iskola jövő fejlődésében.

Renner János kartársunknak iskolánkat fenntartó Egyházunk nagytiszteletű Képviselőtestülete, a nagyméltóságú m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr hozzájárulásával, a Burmah Oil Co. londoni cég kérésére újból egy évi szabadságot adott s így ismét nélkülöznünk kell egyik buzgó tanárunkat.

Ihász József okleveles tanár az igazgatói irodában foglalatoskodott s egyúttal mint helyettes is működött.

Dr Kiss László gyakorló tanárjelölt, felszentelt lelkész, iskolánkban töltötte gyakorló tanári évét, Dr Szigethy Lajos, Dr Koch István és Dr Szolár Ferenc tanárokhoz beosztva.

Broschko G. Adolf esperes urat, a Deák-téri német gyülekezet lelkészét, 1924. október 19-én 30 éves lelkészi jubileuma alkalmával a Tanári Testület nevében az igazgató üdvözölte.

1924. november havában Tanári Testületünk örömmel üdvözölte Mikolik Kálmán barátunkat, a Deák-téri polgári leányiskola igazgatóját 50 éves tanári jubileuma alkalmából. Az ünnepelt üdvözletére Dr Szigethy Lajos kartársunk írt alkalmi költeményt és ezt Oppel Imre rajztanárunk általa készített díszes akvarell festménykerettel látta el.

Iskolánk életében emlékezetes nap marad 1925. január 17-e, midőn a Magyar Tudományos Akadémia összes ülésén emlékbeszédet tartott Dr Böhm Károly felett Dr Pauler Ákos, Dr Pecz Vilmos felett pedig Dr Darkó Jenő. Főgimnáziumunk e nagynevű tanárainak emlékét szívünkben mi is mindig hálás kegyelettel vesszük körül.

1924. november 30-án, Ádvent első vasárnapján, örömmel vettünk részt templomunk nagy harangjának felavatásán, melynek elkészítéséhez főgimnáziumunk ifjúsága is hozzájárult serény ércgyűjtéssel. 1925 április 5-én pedig, Virágvasárnapján, mi is résztvettünk teljes szívvel az általános örömben, midőn várakozásunkon felül sikerült másik két harangunkat is átadatni nemes rendeltetésének, nem sejtve, hogy egy kedves kollegánk lesz az első, kinek temetésére legelőször fog megszólalni a három harang együttes hangja.

Báró Radvánszky Albert egyetemes felügyelő úr Dr Mágócsy Dietz Sándor úrral, az egyetemes tanügyi bizottság elnökével f. év március 3-án látogatta meg iskolánkat, mely alkalommal az összes osztályokban meghallgatták a tanítást s teljes megelégedésüket fejezték ki a tapasztaltak felett, különösen érdeklődve az V. osz-

tályban a görög és az I. osztályban a német nyelv tanítása iránt.

December 16-án meglátogatta az intézetet Lic. Theol. Herman Neander, Söderblom upsalai érsek titkára; június 8-án pedig Dr G. S. Arundale, Indore állam közoktatásügyi minisztere, a benaresi Central Hindu College rektora szemlélte meg.

Az iskolánk életére vonatkozó nevezetesebb intézkedések közül felemlítjük elsősorban azt, hogy Dr Raffay Sándor püspök úr 1924. augusztus 28-án az I. osztályos tanulók felvételi vizsgálatát eltörölte.

A magy. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr 72,144—924. V. sz. leiratában megállapította, hogy ezentúl a tanári törzsfizetések és családi pótlékok 25%-át fizesse az iskolafenntartó, 75%-át pedig az állam. Tekintettel arra, hogy e rendelkezés iskolánkra igen nagy terhet jelent, különösen figyelembe véve azt, hogy az országos tanári nyugdíjintézet járulékai is havonként 8.636,000 K-t tesznek, egyházi vezérférfiaink közbenjárására a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr 115,407—924. V. sz. rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy 1925. február 1-től a 25%-os egyházi járulék felére leszállíttassék. Dacára e tetemes megterhelésnek, egyházunk Nagytiszteletű Képviselőtestülete a tandíjak emelésétől, eltekintett, az üzemi pótlékok némi fokozását elegendőnek tartva a dologi kiadások fedezésére. Kénytelen volt azonban a tandíjmentességi szabályzatot bizonyos szempontokból korlátozni, hogy a tandíjmentesség előnyeit valóban csak azok élvezzék, kik kétségkívül rászorulnak.

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr 59,102—924. V. sz. rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy a folyó tanévben az I. osztályban a német nyelvet heti 2 órában, mint kötelező rendkívüli tantárgyat tanítsuk. Hogy a kisebbszámú tanulók közt a német nyelv tanítása a kezdő fokon sikeresebb legyen, a két első osztályt két-két csoportra osztottuk.

Felső hatóságaink rendelkezései folytán főgimnáziumunk humanisztikus gimnázium lett, tehát a görög nyelv tanulása minden tanítványunkra nézve egyformán kötelező. Azonban a modern viszonyokhoz való helyes alkalmazkodásnak tekintjük azt az intézkedést, hogy a német nyelv tanulása már az I. osztályban megkezdődik. Reméljük, hogy mindkét nyelv tanulása hozzá fog járulni a jövő intelligenciájának helyes kialakulásához.

Iskolaépületünk megfelelő karbantartása sok gonddal jár. Épületünk elhanyagolt környezetében van némi javulás, amennyiben a Damjanich-utca felőli üres telek már el van kerítve, azonban a tanulók egészségére kedvezőtlen poros környezet még mindig sok gondot okoz.

Könyvtáraink és szertáraink fenntartására körülményeinkhez képest évről-évre nagyobb összegeket iparkodunk fordítani. Hogy télen fűtési nehézségeink nem voltak, azért különös hálával tartozunk Vida Jenő kormányfőtanácsos úrnak, a Magyar Általános Kőszénbánya R.-T. vezérigazgatójának.

A tanév folyamán hagyományos módon megtartottuk iskolai ünnepélyeinket. Október 6-án a tizenhárom aradi vértanú emlékére gyászünnepélyt rendeztünk, melyen Dr Koch István mondott ünnepi beszédet. Október 31-én, a reformáció emléknapján, Dr Remport Elek emlékezett meg a reformáció jelentőségéről. Február 18-án megünnepeltük Jókai születésének 100-ik évfordulóját. Ez ünnepélyen Dr Loisch János méltatta a nagy író érdemeit. Március 15-iki ifjúsági ünnepélyünkön pedig Dr Szigethy Lajos emlékezett meg Jókaival kapcsolatban a 48-as eseményekről. Az egyetemes gyűlés határozata értelmében ezentúl minden évben meg fogunk emlékezni egy-egy hálaünnepen hazánk és egyházunk nagyjairól. Első ilyen emlékünnepünket május 22-én tartottuk Schedius Lajos, iskolánk egykori alapítója emlékére. Az ünnepélyen Dr Raffay Sándor püspök úr megnyitó beszédet mondott, az igazgató pedig felolvasást tartott Schedius Lajos munkás életéről és érdemeiről. Május 16-án volt a deprecatio. Ekkor járultunk tanítványainkkal az Úrvacsorához. Május 18—20. napjain voltak a VIII. osztály vizsgái. Május 25—27. napjain tartottuk az érettségi írásbeli vizsgálatokat, a szóbeliek pedig június 12—17. napjain voltak. Az érettségi vizsgán Dr Raffay Sándor püspök úr elnökölt, kormányképviselő pedig Dr Kovács Sándor egyetemi tanár úr volt.

Június 15—20. napjain tartottuk a vizsgajellegű nyilvános összefoglalásokat a szaktanár mellé rendelt cenzorral. Június 25-én fejeztük be a tanévet záróünnepélyünkkel.

A Serédi-alapra rendezett gyűjtés eddigi eredménye 13.000,500 K volt. Az adakozók neveit jövő évi értesítőnkben fogjuk közölni. Az aszódi Petőfi-Reálgimnázium építési alapja javára Dr Ösváth Gedeon: „Petőfi aszódi ifjúsága" című füzete árusításából befolyt 2.600,000 K.

Egyházunk Nagytiszteletű Képviselőtestülete a mult tanév folyamán elhatározta, hogy főgimnáziumunk hősi halottai emlékére az iskolaépületben méltó emléktáblát fog állítani. E nemes terv kivitelét nagy mértékben előmozdította Dr Szigethy Lajos kartársunk azáltal, hogy Őszi virágok című jeles verskötetének minden jövedelmét erre a célra felajánlotta és ilyen módon mostani és régi tanítványaink között körülbelül 14.000,000 K-t gyűjtött össze. Nemkevésbbé dícséretreméltó feladatot tűzött maga elé Dr Loisch János kartársunk, aki megírta és kiadta Weber Rudolf egykori kollegánk életrajzát azzal a céllal, hogy a befolyt jövedelemmel hozzájáruljon oly alap megteremtéséhez, melyből néhai kartársunknak a kerepesi temetőben méltó síremléket lehessen állítani.

Örömmel jelentjük, hogy Dr Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr az általa rendezett irányító tanfolyamra felvette főgimnáziumunk két VIII. osztálybeli tanulóját, névszerint Kullmann Lajost és Piri Lajost. Az idei középiskolai tanulmányi versenyekre 6 tanítványunkat küldtük ki. Ez alkalommal iskolánk a negyedik helyre került 6 egységgel, míg tavaly ötödik helyen volt, két évvel ezelőtt pedig harmadikon. Örömünkre szolgál, hogy Halácsy Endre tanítványunk a történelemből első helyre jutott. (Tanára Dr Koch István.)

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

A Magyar Jövő által május 23. és 24-én rendezett 4-ik országos diák dalosversenyben főgimnáziumunk énekkara Morascher Hugó énektanárunk vezetése alatt résztvett és dacára a rövid előkészületi időnek (24 óra az I. csoportban), negyedik helyre jutott és első díjul ezüst serleget nyert. Az énekkar szabadon választott tétele Révfy: Magyar nóta című műdala volt.

Az iskolánk jubileuma alkalmából volt tanítványaink vándordíjaira vonatkozólag jelenthetjük, hogy a március 14-én tartott jubiláris vívóverseny alkalmával, melyben 7 budapesti középiskola vett részt, a jubiláris ezüstserleget a mi iskolánk derék vívócsapata, K. Galli Lajos tornatanárunk növendékei nyerték meg. A KISOSz. országos vívóversenyén pedig vítőrcsapatunk a negyedik lett.

A jubiláris gyephockey vándordíjat a budapesti gyakorló főgimnázium csapata nyerte el. A jubiláris úszó vándordíjat újra az egri Dobó István állami főreáliskola nyerte el. A Kisosz. (Középfokú Iskolák Országos Szövetsége) által rendezett kerületi atlétikai versenyen május 5-én Farkas Sándor VIII. osztálybeli tanulónk megnyerte a 100 m-es síkfutás bajnokságát; Hauss Frigyes VI. osztálybeli tanulónk pedig a rúdugrásban 2-ik lett, a május 24-én tartott országos atlétikai versenyen a rúdugrásban első lett és 3 m 32·5 cm eredményével megjavította az ifjúsági rekordot. Ugyanekkor intézetünk csapata a stafétafutásban a 3-ik helyen futott be. Liedemann János VI. o. t. pedig a 800 m-es síkfutásban negyedik lett.

Az elmult tanévben két nyilvános órát tartottunk és pedig november 6-án a IIIA osztályban Dr Riesz Henrik rendes tanár a német nyelvből, március 19-én pedig Dr Kiss László gyakorló tanár a IVB osztályban a történetből. Mindkét előadáson résztvett a tanári testület s az előadásokat a tanári értekezleteken közösen megbeszéltük.

Tanítványaink ismereteinek gyarapítására 2 vetítőképes előadást tartottunk dísztermünkben. Január 12-én Dr Kliment Jenő az 1923. évi husvéti olaszországi kirándulásról felvett képeket mutatta be, melyeken a kirándulás emlékezetesebb részletei voltak megörökítve. Az előadás előtt az ifjúsági Dal- és Zeneegyesület Verdi: Traviatájának nyitányát adta elő, Dán György VIII. osztálybeli tanulónk a kirándulás emlékére irt költeményét szavalta el. Április 29-én pedig Renner János kartársunk mutatta be indiai útjáról felvett képeit, magyarázó előadás kíséretében.

Iskolánk barátai és jóakarói az idei tanévben is támogatták adományaikkal szegénysorsú tanulóinkat és iskolánkat. Szegénysorsú tanulók segélyezésére a következő adományok érkeztek: a nagyméltóságú Vallás- és Közokt. Miniszter úr 118,442—924. sz. leiratával 500 arany K-t utalványozott az intézet dologi kiadásai fedezésére. Urbanovich Tihamér úr 50,000 K, Fasori Evangelikus Szövetség 1.200,000 K, N. N. 150,000 K, Verő Arnoldné úrnő 500,000 K, Waltersdorfer Karolina úrnő 25,000 K, báró Malcomes Gyula úr 100 szokol; Goda Gábor és Heller Harry IVA. o. tanulók,

szegény tanulók tandíjára 400,000 K-át gyűjtöttek; a IIA. tanulói egy szegénysorsú tanuló tandíjára szintén 400,000 K-át gyüjtöttek.

Az Ifjúsági Segélyegylet részére a következők adakoztak: N. N. 400,000 K, N. N. 160,000 K, Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület 250,000 K, Magyar Orsz. Közp. Takarékpénztár 200,000 K, Hetényi-Heidlberg Albertné úrnő 200,000 K.

A Tanári Betegsegélyzőt iskolánk jótevői a következő adományokkal támogatták: N. N. 160,000 K, Engel László úr 61,000 K, báró Malcomes Gyula úr 400 szokol.

Cserkuti Engel György úr a hősök emléktáblájára 100,000 K-t adományozott. Willheim Artúr úr a Serédi-alapra 150,000 K, Dr Kirchknopf Gusztáv úr 500,000 K.

Ösztöndíj alapítványok növelésére és jutalmakra a következő adományok érkeztek: Kanitz Vilmos úr a Dr Kanitz Henrik nevére alapított ösztöndíjra 300,000 K, Dr Hazay Radó úr a Dr Hazay Olivér pályadíjra 170,000 K, Sax Sarolta úrnő a Sax Frigyes alapítvány gyarapítására 1.000,000 K, Dr Zsilinszky Mihályné úrnő a Dr Zsilinszky Tibor hadiemlék-jutalomdíjra 600,000 K, a Tanári Testület Ráth Géza emlékösztöndíjra 100,000 K, Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár ösztöndíjra 200,000 K, Lonkay Zsigmond és Géza urak Lamm Dezső emlék-ösztöndíjának valorizálására 1.500,000 K, az idén kiadandó jutalomra 150,000 K, Dr Fabinyi Géza úr egy jó latinista részére 100,000 K, özv. Strasser Izidorné úrnő a Dr Strasser Albert és György hadiemlék-ösztöndíjra 500,000 K, Dr Renk Ernő úr 2 drb. 10 K-ás aranyat természetrajzi, illetőleg természettani jutalmul és 200,000 K-t alsó osztálybeliek pályadíjául, Dr Gosztonyi László úr 1 drb. 10 K-ás aranyat Döbrentei pályadíjul, Dr Valkó Fülöp úr 800,000 K-át 1 vagy 2 tanuló jutalmazására, Zsigmondy Géza úr 1.500,000 K-át jutalomdíjakra, a Deák-téri német gyülekezet nagytiszteletű Presbiteriuma 20 arany K-át a német nyelvben kiváló evang. tanuló jutalmazására, ugyancsak 10 arany K-t Steinacker Ödön jutalomdíjra, nemkülönben Hein János úr, a Deák-téri német gyülekezet felügyelője 20 arany K-át hasonló célra, Dr Steinacker Roland és Győry Loránd urak az 1889-es maturánsok jutalomdíjára 200,000 K, az 1915-ös maturánsok jutalomdíja 200,000 K, Dr Fabriczky Sándor úr 500,000 K-t felerészben szegény tanulók tandíjára, felerészben tanulók herbáriumának jutalmazására. Kirst Emil úr jutalomdíjra 200,000 K. Gágel Béla VI. o. t., nagybátyja, Bodányi Béla emlékére 100,000 K jutalomdíjat ajánlott fel.

Tanári könyvtárunk ajándékozás által a következő művekkel gyarapodott: Dr Pintér Jenő tankerületi kir. főigazgató úr: A keresztény gondolat védelme, előadássorozat 50 példányban. Dr Némethy Géza úr: Az ész tragédiája és egyéb versek, Dr Pruzsinszky János úr: Ötven esztendő a magyar tisztviselők országos egyesületének életéből, Miltényi Ernő úr Dr Kardos Samu: báró Wesselényi Miklós élete és munkái, Dr Kéler Zoltán

úr A. Holitscher: Lebensgeschichte eines Rebellen, Gábor Ignác úr: A magyar ritmus problémája.

A természetrajzi szertár a következő adományokkal gyarapodott: Räde Károly úr 2 drb. Paeoniát, Werkner Lajos úr 7 drb. kitömött madarat, Kovács Jánosné úrnő élő földi kutyát (Spalax tiphlus) adományozott.

Ezeken kívül a Vallás- és Közokt. Miniszter úr iskolánknak ajándékozta Dudits Andor: Eskü a Vérmezőn című képének reprodukcióját, továbbá a Turistaság és Alpinizmus című folyóirat ezévi füzeteit. Kemény Lajos lelkész úr a harangérc gyűjtéséből 16 drb. bronzérmet ajándékozott.

Szandtner Gyula úr a tornaterem porondjának felújításához 5 q sót ajándékozott. Szegő Sándor úr 40 drb. villanykörtét ajándékozott 585,300 K értékben. Loschitz Ferenc úr 901,250 K-t adományozott az Arany János Kör könyvei beköttetésére. Szödényi Árpád úr az országos diák dalosverseny alkalmából jutalmat nyert énekkarunk karmesterének 1 drb. aranyhegyű töltőtollat ajándékozott. N. N. egy csomag törlőgumit ajándékozott szegény tanulóink részére.

Szigeti Lipót úr ebben a tanévben is részint ingyen, részint mérsékelt áron köttette be könyvtáraink jelentékeny számú könyvét.

A VIII. osztály tanulói, hogy az iskola iránt való hálájukat kifejezzék, 14.000,000 K-t gyűjtöttek s ezen összegből megfestették Dr Böhm Károly és Góbi Imre egykori igazgatóink arcképét; Góbi Imre arcképét Glatz Oszkár festőművész, iskolánk egykori növendéke festette, Dr Böhm Károlyét pedig Rónay Kázmér festőművész.

Iskolánk barátai, jótevői fogadják hálás, igaz köszönetünket mindazért az anyagi és szellemi támogatásért, mellyel intézetünk fejlődését és haladását e nehéz időkben is minden módon előmozdítani törekedtek.

Az elmult tanév folyamán főgimnáziumunk jelentékeny értékű ingóságokhoz jutott néhai Dr Fancsali Joób Lajos miniszteri tanácsos hagyatékából; az ingóságok a következők: 1 drb. iróasztal, 1 drb. fiókos kis asztal, 1 drb. bambusznád kályhaellenző, 1 drb. tükör és több kép, 5 drb. könyv- és iratszekrény, körülbelül 2000 drb. magyar, német, francia, angol, olasznyelvű szépirodalmi és tudományos könyv.

Az elmult tanévben Gretzmacher Jenő néhai kartársunknak sírkövet állítottunk, mely 10.078,000 K-ba került. A gyüjtés eredménye 20.766,170 K volt, az összegből a Tanári Testület adománya 1.145,000 K, a Veres Pálné liceum növendékeinek gyüjtése 255,000 K, erre a célra tartott hangverseny jövedelme 2.376,610 K, a volt tanítványok gyüjtése 5.278,000 K, az iskola jelenlegi növendékeinek gyüjtése 11.711,560 K volt. 1925. március 9-én a Gretzmacher-alap vagyona 10.688,170 K, a rendelkezésre álló kamat 1.391,680 K volt.

1925. március 21-én a Dal- és Zeneegylet és az Arany János Kör által a hősök emléktáblája javára rendezett hangverseny tiszta jövedelme 3.000,000 K volt.

A Kéller Terézia főgimnáziumi alapítvány jövedelméből pénzünk értékcsökkenése folytán sem a Diák Otthont nem voltunk képesek fenntartani, sem tanárainkat tanulmányutakra küldeni. Ösztöndíj-alapítványaink kamatai is oly csekély értékekké törpültek, hogy az alapítólevelek értelmében való kiosztásukat kénytelenek voltunk mellőzni. Ennélfogva az alapok jövedelmét egyesek nagyobb adományával egyesítve, nagyobb összegeket adtunk tanítványainknak jutalmak fejében. Ilyen módon kitüntetett tanulóink a következő jutalmakat kapták:

A bojári gróf Vigyázó Sándor emlékére alapított jutalomdíjak közül a nagyobbikat, 312,500 koronát Piri Lajos tiszta jelesen érett tanuló kapta, a kisebbiket, 187,500 koronát Halácsy Endre szintén tiszta jelesen érett tanítványunk. A hősi halált halt Dr Strasser Albert és György emlékére adott 250,000 K és 250,000 K jutalomdíjat kapta a jeles érettek közül Boros Tibor és Kullmann Lajos.

A Weisz Arthur-féle 20—20 koronás jutalmat az érettségi alkalmából a matematikában tanusított szorgalmáért Boros Tibornak, a fizikában tanusított buzgóságáért pedig Kullmann Lajosnak ítéltük oda.

A Róth—Teleki-féle, egyenkint 150,000 K jutalmat az alapítványi bizottság a következő tanítványainknak juttatta: Piri Lajos, Boros Sándor, Kullmann Lajos VIII. o. t.

Tanári Testületünk a rendelkezésre álló jutalmakat a következő tanulóknak adományozza:

Dr Zsilinszky Tibor hadiemlék-jutalom (600,000 K): három egyenlő részben: Horváth Károly IVA, Scholtz László, Sehne Sándor IVB o. t.

Kanitz Henrik jutalomdíj (300,000 K): Boros Sándor VIII. o. t.;

Ráth Géza jutalomdíj (100,000 K): Gregor Aladár V. o. t.;

Lamm Dezső jutalomdíj (150,000 K): Berkovics György V. o. t.;

Heinrich Teddi jutalomdíj (992,000 K): Schád Ottó V. o. t.;

Gretzmacher Jenő segélydíj (1.200,000 K): Gretzmacher Ferenc V. o. t.;

Zsigmondy Géza jutalomdíj (egyenként 300,000 K): Csernák Emil VI. o. t., Liedemann János VI. o. t., Schmidt Ádám V. o. t., Kazár József IIIA o. t., Pécsi Imre IIA o. t.;

Német Presbyterium 20 aranykorona jutalomdíja a német nyelv szorgalmas tanulásáért: Zimmermann Gusztáv IVB o. t.;

Steinacker Ödön 10 aranykorona jutalomdíja a német nyelv szorgalmas tanulásáért: Boros István IVA o. t.;

Hein János jutalomdíj (300,000 K) a német nyelv szorgalmas tanulásáért: Csipkay Sándor IVB o. t.;

Stefan Jakab jutalomdíj a német nyelv szorgalmas tanulásáért: Istenits Gusztáv IVB o. t.;

Dr Renk Ernő aranyjutalom (10 ar. kor.) fizikából kiváló tanulónak: Boros Tibor VIII. o. t.;

Dr Renk Ernő (10 ar. kor.) természetrajzból kiváló tanulónak: Gillich István IVA o. t;

Dr Renk Ernő jutalomdíj (200,000 K), a legjobb vallási dolgozat írójának. A pályatétel volt: „Istenfélelem és hazaszeretet". A beérkezett 15 dolgozat közül legjobb volt Váradi Ferenc IVB és Krajnyák Géza IIIA o. t. munkája. A jutalmat közöttük megosztottuk.

Döbrentey-arany (10 K): Brachfeld Olivér VIII. o. t.;

Dr Fabinyi Géza jutalom (100,000 K) jó latinistának: Makláry Tivadar IIIB o. t.;

Dr Valkó Fülöp jutalomdíj (egyenként 400,000 K): Palágyi Pál VI. o. t. és Gregor Aladár V. o. t.;

Bodányi Béla jutalomdíj (100,000 K): Pósch Aladár VIII. o. t.;

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár ösztöndíját (200,000 K) élvezi Farkas László VI. o. t.

Dr Steinacker Roland és Győry Loránd 1889-es maturánsok jutalomdíja (200,000 K): Zimmermann Frigyes IIIB o. t.

1915-ös maturánsok jutalomdíja (200,000 K), a VIII. osztály legjobb tanulói közül a legkiválóbb tornásznak, aki mind a nyolc osztályt itt végezte: Pósch Aladár VIII. o. t.

Kirst Emil jutalomdíja (200,000 K): Scheirer Dániel IIIB o. t.

Az egyház által jutalomdíjakra adományozott 1.006,000 K-ból: öt egyenlő részben: Tóth Károly IIA, Balogh János IIB, Valentik Győző IIIA, Biedermann Rezső, Frenyó László IVA o. t.

A Kansz 200,000 K-ás jutalomdíját kapta: Schöll Károly IIA o. t.

Az 1883-as maturánsok pályatétele volt: A trónöröklés rendje történelmünk folyamán. A jutalom, melyet sajnálatunkra pénzben nem adhatunk ki, a legtisztább magyarsággal megírt magyar történelmi tárgyú dolgozatot illetné. A pályázatot mégis kihirdettük és két dolgozat érkezett be. A kiváló szaktanárok azt a dolgozatot ítélték jutalomra érdemesnek, melynek jeligéje: Veritas vincit. A másik dolgozat jeligéje: A legelső magyar ember a király; utóbbi dicséretet érdemel.

A Dr Hazay Olivér pályadíj (170,000 K) tétele volt: A paraszt a magyar irodalomban. Erre a tételre is két dolgozat érkezett. A kiváló szaktanár azt a dolgozatot ítélte jutalomra méltónak, melynek jeligéje így hangzik: A kor folyam, mely visz, vagy elmerít. Madách.

Az Ifjúsági Gyámegylet 7.000,000 K segélydíjat osztott ki 300,000 és 400,000 koronás összegekben.

Ifjúsági egyesületeink a régi buzgósággal folytatták munkásságukat. Az Arany János Kör Dr Remport Elek vezetése alatt munkálkodott. Az Ifjúsági Segélyegyletet Dr Tóth Kálmán vezette a nemes jótékonyság gyakorlásában, az egyesület tankönyveinek kezelési munkáját pedig Klaniczay Sándor irányította. Az egyesület egész jövedelmét, 10.935,350 koronát, tankönyvek és írószerek beszerzésére fordította. Az Ifjúsági Dal- és Zeneegyesületet Oppel Imre vezette. Az egyesület február 14-én sikerült hangversenyt rendezett, március 21-én pedig az Arany János Önképzőkörrel együttesen az intézet hősi halottainak emléktáblája javára. E hang-

versennyel kapcsolatban tanítványaink előadták Lessing Philotas című drámáját Dán György VIII. o. tanuló fordításában. Az előadásból a fentemlített célra 3.000,000 K folyt be.

Ezen előadással kapcsolatban hálás köszönetünket kell kifejeznünk Misura Mihály úrnak a színpad felszereléséért, Törzs Jenő úrnak a jelmezek megszerzéséért, Mikolik Kálmán úrnak a függöny kölcsönadásáért, végül Spitz Endre úrnak a felszerelés kiegészítéséért.

Az Ifjúsági Gyámegylet vallásos munkásságát Bereczky Sándor irányította, ez az egyesület április 4-én tartott vallásos estélyt s ez alkalommal Bereczky Sándor előadást tartott Luther egyházi énekeiről, Dr Remport Elek pedig saját költeményeit olvasta fel.

Cserkészcsapatunk az idén is szép munkát végzett. Parancsnoka Dr Riesz Henrik cserkésztiszt, az Országos Központi Becsületbíróság rendes tagja. Állandó kirándulásain és kisebb ünnepségein kívül résztvett az „Ichthys"-csapatok pünkösdi táborában, ahol (Gödöllő és Aszód között) több mint 600 protestáns cserkész gyült össze, hogy lelkileg épüljenek és testi ügyességeiket összemérjék. E küzdelemben csapatunk a 15. Bethlen Gábor-csapattal holtversenyben első lett.

1924. évi táborunk Alsókékeden, Melczer Lilla bárónő birtokán volt, aki ezúton is fogadja legmelegebb köszönetünket szíves támogatásáért. Táborozásunk idején — július 21-én — cserkészeink, a 221. Anonymus-csapattal együtt, Felsőkékeden eloltottak egy égő házat, amivel a falut a további kártól és rettegéstől megmentették.

Az idei nagytáborunk Márialiget mellett (a Lajtánál) lesz, Albrecht kir. herceg Őfensége birtokán, aki nemcsak a legnagyobb készséggel teljesítette kéréseinket, hanem tetemes anyagi támogatást is biztosított, ami táborunk megszervezését igen megkönnyíti. Fogadja nagylelkűségéért hálás köszönetünket.

Tanári Testületünk néhány tagja a Fasori Evangélikus Luther Szövetség szerda esti összejövetelein tartott ismeretterjesztő előadásokat és pedig Dr Bogsch Sándor 2, Dr Böhm Dezső 2, Dr Kubacska András 4, Dr Kiss László 1, Mikola Sándor 1, Dr Remport Elek 2, Renner János 1, Dr Hittrich Ödön 2 előadást.

Tanulmányi tekintetben növendékeink ismeretekben eléggé gyarapodtak. A kitűzött tananyagot iparkodtunk elvégezni s ismétlésekkel, szemléltetésekkel, gyakorlatokkal erősítettük a tanulók tudását. Tanításunk zavartalanul folyt, eltekintve attól, hogy az ősszel alsó osztályaink az influenza miatt egy-egy hétre be voltak zárva. A tanulmányi versenyek eddigi eredményei is arra mutatnak, hogy tanítványaink elég ismerettel bírnak, azonban tudjuk és érezzük, hogy hol vannak hiányok, hibák és rajta leszünk, hogy ezeken tőlünk telhetőleg segítsünk, hogy iskolánk teljesen megfeleljen annak a célnak, melyet követnie kell, hogy hazafias és vallásos ifjúságot és evangélikus egyházunknak megbízható támaszokat neveljen. Fegyelmi tekintetben nincs okunk nagyobb

panaszra. Egyetemes Gyűlésünk határozata értelmében az eddigi magaviseleti osztályzatok (jó, szabályszerű, kevésbbé szabályszerű, rossz) helyett mi is az állami rendtartásban megállapított érdemjegyeket használjuk: példás, jó, tűrhető, rossz. A magaviseleti érdemjegyek megállapításánál a tanuló szorgalmát, kötelességtudását és akarati fegyelmezettségét is figyelembe vesszük. „Példás" magaviseleti érdemjegyet csak az a tanuló kaphat, akinek szorgalma és magaviselete egyaránt teljesen kifogástalan. Ezek szerint a magaviselet megítélésének módja ebben a tanévben bizonyos tekintetben átmeneti állapotban volt. A gyermeki meggondolatlanság tévedéseit megfelelő szigorral iparkodtunk helyreigazítani. Tanítványaink szorgalmasan látogatták ifjúsági istentiszteleteinket. Másvallású tanulóink is pontosan eleget tettek vallási kötelességeiknek.

Iskolánk iránti megható szeretetnek és ragaszkodásnak jeleit tapasztaltuk június 6-án, midőn az 1905-ös és 1915-ös maturánsok 20 éves, illetőleg 10 éves találkozójukat tartották, nemkülönben június 16-án az 1899-es maturánsok negyedszázados találkozóján. Ünnepélyes összejövetelükön kegyeletesen emlékeztek meg az iskoláról, egykori tanáraikról, hősi halált halt osztálytársaikról s távollevő barátaikról s mint férfiak, bizonyságot tettek azoknak a tanulságoknak nagy értékéről, melyeket az iskolából vittek magukkal az életbe.

Az 1905-ös maturánsok a Schedius-emlékkönyv kiadására 2.500,000 K-t gyüjtöttek s megigérték, hogy összejövetelüket iskolánkban még más módon is emlékezetessé fogják tenni. Az 1915-ös maturánsok ösztöndíjat alapítanak azzal a rendeltetéssel, hogy annak jövedelmét minden évben oly ifjú kapja jutalmul, aki a szellemi tudományokban való jeles haladása mellett a testgyakorlatban is leginkább kiválik osztálytársai közül.

Iskolánknak egyik legnagyobb erkölcsi tőkéje volt tanítványainak hálás emlékezése.

Dr Szigethy Lajos „Őszi virágok" című verseskönyve a „Hősi halott" tanítványok emléktáblájára 13.173,200 koronát jövedelmezett. Ebből 4.660,000 korona a gimnáziumi és a Veres Pálné intézeti tanítványok között elkelt példányok teljes vételára.

Felülfizettek, illetőleg ajándékoztak ezer koronákban számítva:

224. Deák-téri Luther-Szövetség a szerzőnek egy előadása alkalmából.
230. Gerstler György.
220. Fellner Alfréd adománya és gyüjtése.
200. Salzer Bernátné s leánya.
180. Ángyán János, Klein Gyula, báró Kornfeld Pál, báró Malcomes Gyula, báró Hatvany Endre.
130. Elischer Vilmos.
100. Thébusz Béla, Weber Artúr, Cserkuti Engel György.
80. Klein István, báró Herzel Pál, Ligeti Pál, Mansfeld Géza, Tószeghy Emil, Klinger Zsigmond, Ország Sándor, Domony Ede, Domony N., Meer Leó, Bókai János professzor, báró Kornfeld Mór, Kálmán Rezső, Hirsch Sándor, Neugebauer Vilmos, Klein Ferenc, Tolnai Kornél, Elischer Gyula, Klein

Pál, özv. Houchardné, Krepuska Géza, Rakovszky Iván, Rakovszky István, Gerber Benjámin, Urbányi Henrik, Kilczer Gyula, Loránd IVB, Mautner VI.

60. Lederer Artúr és Károly.
55. Strasser Pál.
50. Varga Gyula, Mágócsy Dietz Sándor, Kapy Béla püspök, Győry Lóránt.
40. Bendl Henrik, Előd Marcel, Lángh Gyula, Stein Aurél, Bielek László, Árvai IVB.
35. IVB oszt.
30. Zsigmondy Jenő, Zsigmondy Géza, Zsigmondy Kálmán, Zsigmondy Zoltán, Zsigmondy Dezső, Kiss István püspök, Becht N., Lukács Antal, Elischer Viktor, Quittner Ervin, Herzog András, Ullmann Andor, ifj. Pözel István, Horváth Mihály, Vámossy Lóránt, Elischer Ernő, Kelemen Ferenc, Kéler Elemér, Walko Lóránt, Agorasztó Tivadar, Quittner Lóránt, Mann Mihály, Szontágh Felix, Folkusházy Lajos, Kéler Zoltán, Kohner Artur, Fonó Albert, Steinberger Sándor, Blumenau N., Burchard-Bélaváry Andor, Szandtner Gyula, Wolfner József, Brak Imre, Glatz Erich, Kertész János, báró Ohrenstein György, Tomcsányi Vilmos, Lukovics István, Lepter János, Leopold Iván, Hegedüs István, Hirsch Albert, Wilheim Artúr, Rédl Endre, Kern Tibor, Mesterházy Ernő, Palotai Andor, Mezei László, Renk Ernő, Beliczay Béla, Kovács testvérek, Fésüs, id. Glück Frigyes, Szidarovszky János, Kehrling Károly, Vajda Ákos, Liebman István, Platschek Vilmos, Goldschläger Lóránt, Hoff Móric, Hász Sándor, Wilczek Jenő, Valér Ferenc, Hajtsi György, Boyta András, Farkas György, Just József, Rottenberg László, Domony IIIB, Bergl IVA, Dincsér IVB, Glatz V, Neumann V, Dinner V, Bein V.
25. Bielek Miksáné.
20. Weber Pál, Pósch Gyula, Tolnai Vilmos, Kemény Lajos, Halász Tibor, Osváth Gedeon, Glatz Ede, Sárkány Béla, Markos Olivér, Neumann testvérek, Hoepfner Guidó, Zsilinszky Mihályné, Fabricius Béla, Lamotte, Pohl Sándor, Biró Gyula, Szente Lajos, Brück Károly, Kehrling Béla, Szandtner Béla V, Balla V, Polgár V, Herz V.
15. Leimdörfer V, Ellinger V, Erdélyi V.
10. Kirschner János, Jármay Zoltán, Scheuer Róbert, Zelenka Lajos, Neumann Miksa, Vámossy László, ifj. Kuzmik Pál, Greszler Jenő, Klemm Károly, Tolnai István, Kiss István orvos, Münnich Aurél, Pajor Ignác, Engel Ernő, Polacsek Pál, Erdélyi Pál, Ulbrich Gyula, Werkner Ede, Heidelberg György, Petrik Aladár, Hámos Róbert, Munc László, Csengey Gyula, Zsigmondy Mihály, Pigler László, Áldor Lajos, özv. Beierl Józsefné, Pongrácz Imre, Perényi Zsigmond, Jurenák Józsefné, ifj. Bánó László, Leitereg László, Moravcsik Gyula, Kopp, Haintz Géza, Nagy László, Koós Aurél, Hieronymi Pál, Oblát IB, Schwarz IIA, Szandtner IVB, Sugár IVB, Acél IVB, Oblát IVB, Guttmann IVB, Szandtner Károly V, Valkó V, Révész V, Biró V, Forbát V, Sebők V, Vázsonyi V, Kallina V. osztály.
5. Benke, Tauszig, Freibauer, Fejér, Burchard-Bélaváry Rezső, Scheimann, Fendt, Pongrácz, Hári, Czigler, Tinschmidt, Csordás, Pajor Rezső, Roszner, Marzloff, Werner, Tolnai, Ernst IB, Ágoston IIIA, Milch IIIA, Kemény IA, Ernst IB, Kleiner IIIB, Fabriczky IVA, Fuszek IVA, Glosius IVB, Törs IVB, Loschitz IVB, Thein IVB, Hager IVB, Bein V.
2. Thein, Glatz.

Gyorsírást ebben az évben összesen 33 tanuló tanult. Közülük a levelező-íróversenyen az I. díjat Páll András VI, a II. díjat Győri Andor IVA, a III. díjat Nötel Rudolf IIIA oszt. tanuló nyerte. A vitaírók közül a versenyen első Haraszti Gy. IVA, második Velvart László V, és harmadik Kerbolt Gyula VI. oszt. tanulók voltak. A református főgimnáziumban rendezett fővárosi versenyen hárman adtak be sikerült dolgozatot: Kerbolt Gy., Velvart L., Boross István s közülük Kerbolt Gyula dícséretet nyert.

A Dal- és Zeneegylet 1925. február 14-én tartott hangversenye alkalmával felülfizettek (ezer koronákban):

Mauthner Henrik 200, báró Hatvany Endre 200, Mauthner György 120, Berkovics György 110, Rásó Dénes 100, Domony Ede 100, Dr Ország Sándor 100, Nötel Vilmos 70, Sziget Mihály 55, Hoff György 50, Ihász József 50, Domony 30, Mikola Sándor 30, G. H. 30, Kanitz János 25, Engl 20, Krasznay Iván 15, N. N. 10, N. N. 5, N. N. 2. Összesen 1 322,000 K.

A március 21-iki hangverseny alkalmával felülfizettek: Agorasztó Tivadar 100, Neugebauer Vilmos 100, Dr Haberern I. Pál 100, Misura Mihály 80, Tolnay Kornél 80, Győry Lóránt 50, Pósch Gyula 50, Brachfeld Vilmos 50, Scheuer 50, Herz Imre 40, Dénes Ödönné 30, Sebő Ervin 20, Deutsch Adolf 20, Beerman Adolf 20, N. N. 20, N. N. 20, báró Dániel Tibor 10, Brachfeld Olivér 10, Piri Lajos 5, Martos N. 5, Wild Pál 2. Összesen 862.000 K.

Végül megemlékezünk arról is, hogy az Aszód-Budapesti Tanári Kör idei közgyűlését Gödöllőn tartotta 1925. június 2-án. Megjelent ott közöttünk Dr Raffay Sándor püspök úr is, aki buzdító beszédet tartott az evangélikus tanárokhoz. Dr Remport Elek Jókairól tartott felolvasást, Dr Mohr Győző pedig a magyar stílus fejlesztésének módszeréről értekezett.

VI.

A Budapesti Ág. Ev. Főgimn. Volt Növendékeinek Egyesülete tisztikarának és választmányának névsora:

Elnök: Haberern J. Pál dr.
Társelnökök: Győry Lóránd, Tolnay Kornél, Rakovszky István dr.
Alelnökök: Budai Goldberger Leo dr, Elischer Vilmos dr, Koós Emil dr, Kornfeld Mór báró, Pósch Gyula dr, Scheuer Róbert.
Választmányi tagok: Ifj. Bókay János dr, Burchard-Bélaváry Rezső, de Châtel Andor, Domony Móric dr, Elischer Gyula dr, Fellner Vilmos, Fleischl Sándor, Glatz Erich dr, Greszler Jenő dr, Haár Alfréd dr, Holitscher Szigfrid dr, Kelemen Ferenc, Kéler Tibor dr, Kirchknopf Ferenc dr, Klein Ferenc Gábor, Koós Jenő, Légrády Ottó dr, Markos Olivér dr, Ohrenstein György báró, ifj. Pözel István dr, Práger Pál, Saxlehner Ödön, Szegheő János, Vajda Ödön, Werkner Lajos, Wittchen Lajos dr, Zsigmondy Dezső, Zsigmondy Kálmán dr, Zechmeister István.
Választmányipóttagok: Blatniczky Pál, Elischer Pál, Kubacska Ferenc, Neugröschel Endre, Renk Ernő dr, Schreyer Jenő dr, Tarnay Zoltán, Vámossy László dr, Vidor Pál.
Pénztáros: Mekler Oszkár, *helyettese*: Lukács Antal dr.
Jegyző: Vetsey Aladár dr, *helyettese*: Schmidt Henrik Ottó.
Ellenőr: Winter Lajos.
Gondnok: Oravetz Pál dr.
Számvevő bizottság: Hámos Róbert, Szászy György, Walkó Lóránd.

A tanári testület részéről:

Hivatalból alelnökök: Góbi Imre ny. ig., Ulbrich Sándor ny. tanár, Rátz László tb. ig., Hittrich Ödön dr. igazgató.
A tanári testület által kiküldött választmányi tagok: Bereczky Sándor, Bogsch Sándor dr, Mikola Sándor.

VII.

A főgimnázium tanárai.

A) Iskolánk nyugalmazott tanárai.

Góbi Imre kir. tanácsos főgimnáziumunkban működött 1884-től 1896-ig mint rendes tanár, 1896-tól 1909-ig mint igazgató.

Ulbrich Sándor főgimnáziumunkban működött 1881-től 1884-ig mint helyettes tanár, 1884-től 1918-ig mint rendes tanár, egyúttal állandó igazgató-helyettes volt több éven át.

B) Tanári testület s az előadott tantárgyak.

A tanár neve	Tantárgy és osztály	Heti óra-szám	Jegyzet
Bereczky Sándor r. tanár	Vallástan I–VIII	20	Exhortator. Az Ifj. Gyámegylet elnöke.
Dr. Bogsch Sándor r. tanár	Természetrajz IIA, IIB, IVA, IVB, VI Földrajz IIB Szépírás IIA	17	A IVA osztály főnöke. A természetrajzi szertár őre.
Dr. Böhm Dezső r. tanár	—	—	A Veres Pálné ev. leány-nevelő-intézet igazgatásával megbízva.
K. Galli Lajos r. tornatanár	Testgyakorlás	18	A Diák Sportkör vezetője. Tanította a vívást és vezette a játékdélutánokat.
Dr. Hittrich Ödön r. tanár, igazgató	Görög nyelv VIII	4	A T. Ö. Á. S. O. E. helyi fiókjának elnöke. Egyházkerületi tanfelügyelő. Címz. tanker. kir. főigazgató.
Klaniczay Sándor r. tanár	Magyar nyelv IIIA, IIIB Latin nyelv VIII Görögp. irod. VII, VIII	17	A VIII. osztály főnöke. Az Ifj. Segélyegylet könyvtárának kezelője. A tanári értekezletek és az iskolabizottság jegyzője.
Dr. Kliment Jenő r. tanár	Latin nyelv IIIA, V Görög nyelv V	17	A IIIA osztály főnöke. A class. phil. szertár és a numismatikai gyüjt. őre.

A tanár neve	Tantárgy és osztály	Heti óra-szám	Jegyzet
Dr. Koch István r. tanár	Tört. IIIA, VI, VII, VIII Földrajz IIA Torna IIA	17	A VI. osztály főnöke. A tört.-földrajzi szertár őre.
Kovács János r. tanár	Magyar nyelv IIA Latin nyelv IIA, VI	16	A IIA osztály főnöke. Az ifj. könyvtár őre.
Dr. Kubacska András r. tanár	Természetr. IA, IB, V Földrajz IA, IB, IIIA, IIIB	17	Tandíjkezelő.
Dr. Loisch János r. tanár	Magyar nyelv VIII Német nyelv IA, IVA, IVB, VIII Filozófia VIII	17	A IVB osztály főnöke. Az irod. osztálykönyvtár kezelője. A modern irod. szertár őre.
Dr. Losonczi Zoltán r. tanár	Magyar nyelv V, VI Német nyelv IB, IIIB, V, VI	18	Az V. osztály főnöke.
Mikola Sándor r. tanár	Számtan IIA, IIB Mértan IIA Matematika VI	15	A fizikai szertár őre.
Morascher Hugó r. énektanár	Ének I—IV	8	
Oppel Imre r. tanár	Rajz IA, IB, V, VI, VII, VIII Mértan IIIB Számtan IIIB Torna IIIB	19	A IIIB osztály főnöke. A művészeti rajzszertár őre. A Dal- és Zeneegyesület tanárelnöke.
Rátz László r. tanár	Algebra IVA, IVB Mathematika VII, VIII	15	A főgimnázium tiszteletbeli igazgatója.
Dr. Remport Elek r. tanár	Magyar nyelv IIB Latin nyelv IIB, IVB Torna IIB	19	A IIB osztály főnöke. Az Arany János Önképző-kör tanárelnöke.
Renner János r. tanár	Számtan IB Mértan IIB, IIIA Fizika VIII Szépírás IIB	16	A mértani szertár őre.
Dr. Riess Henrik r. tanár	Magyar IB, VII Német IA, IB, IIIA, VII	19	A VII. osztály főnöke. A cserkészcsapat parancsnoka.
Dr. Serédi Lajos r. tanár	Magyar IA, IVB Latin IA Görögpótló irod. VI	18	Meghalt 1925. V. 7-én.
Sulek József r. tanár	Számtan IA, IIIA Algebra V Fizika VII	16	Az IA osztály főnöke.

A tanár neve	Tantárgy és osztály	Heti óra-szám	Jegyzet
Dr. Szigethy Lajos r. tanár	Történelem IIIB, IVA, IVB, V Magyar nyelv IVA	16	A bányakerületi Tanügyi Bizottság és az Evang. Tanárok Orsz. Egyletének elnöke.
Dr. Szolár Ferenc r. tanár	Latin nyelv IB, IVA Görög nyelv VI	17	Az IB osztály főnöke.
Dr. Tóth Kálmán r. tanár	Latin nyelv VII Görög nyelv IIIB, VII	16	Az Ifj. Segélyegylet tanár-elnöke. A főgimn. tanári könyvtár őre.

Ihász József okl. tanár heti 18 órában az igazgatói irodában dolgozott.

Unitárius tanulóinkat hittanra **Biró Lajos** lelkész tanította, a római katholikusokat **Serfőző József** vallástanár oktatta. Izraelita növendékeinket **Dr. Fényes Mór** vallásoktatási felügyelő tanította.

Dr. Serédi Lajos halála után az elhúnyt kartárs óráit átvették: az IA osztályban a magyar nyelvet **Dr. Kiss László**, a IVB osztályban a magyart **Dr. Loisch János**, az IA osztályban a latin nyelvet **Ihász József**, az VI. osztályban a görögpótló irodalmat **Kovács János.**

VIII.

A tanárok irodalmi működése 1918—19-től.

(Az 1917/18-iki értesítőben közöltük utóljára.)

Dr Hittrich Ödöntől megjelent: Deák-téri épületeink multja (1922.). A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium első száz esztendejének története (1923.). Hasonlóságok és ellentétek a pesti református és evangélikus egyház évszázados történetében (1924.). Görög szókönyv, segédkönyv középiskolai tanulók számára. (Kókai, 1925.)

Dr Koch István sajtó alá rendezte a Kogutowicz-féle Történelmi Atlasz 2. kiadásának magyar történelmi és újkori világtörténelmi részét (1924.).

Dr Loisch János: Rudolf Weber, ein Zipser Volksdichter. Mit Webers schönsten Gedichten herausgegeben vom Zipser Verein in Budapest. (Budapest, Ludwig Kókai, 1925.)

Dr Losonczi Zoltántól megjelentek nyelvészeti értekezések a Magyar Nyelvben: Az „s" képző történetéhez (1918.), Határozóragjaink kiegyenlítődéséről, Hangváltozás és analógia (1919.), Tőhanghangzóink történetéhez (1921.), Mennyiségi hangváltakozás névutóinkban (1922.), Régi nyelvünk hang- és alaktanából (1925.); a Magyar Nyelvőrben: a Hangtörténeti alapkérdésekből a 4. közlemény (1918.); a Nyelvtudományi Közleményekben: Az ö-zés történetéből a 3. közlemény (1918.); a Szily Emlékkönyvben: Az ë—e változásról (1918.); a berlini Ungarische Jahrbücherben: Die ungarische Sprachwissenschaft (1922.); a Magyar Nyelvben és a Magyar Nyelvőrben több kisebb közlemény és szómagyarázat is. Több értekezése külön is megjelent.

Mikola Sándor szerkesztette a Mathematikai és Physikai Lapokat 1917—1924-ig, az „Uránia" népszerű tudományos folyóiratot 1911—1922-ig, a „Domovina" havi folyóiratot 1920—1922-ig. Kiadta Arany Toldijának Kardostól származó vend fordítását (Budapest, Hornyánszky Viktor 1921.) és sajtó alá rendezte Fliszár János magyar-vend szótárát. (Budapest, Hornyánszky 1922.) Megjelentek tőle az 1919—23-ig terjedő években a vend népre, annak nyelvére, történetére, irodalmára és háború utáni helyzetére vonatkozó különböző tanulmányok magyarul és idegen nyelveken és ugyanilyen tárgyú cikkek hazai és külföldi lapokban. Megjelentek tőle a következő cikkek: Energiakészleteink kihasználásáról, A szel-

lemi energiák kihasználásáról, A fizikai folyamatok folytonosságára és szakadásosságára vonatkozó újabb felfogásokról, A testek teljes sugárzásáról, báró Eötvös Loránd nehézségi kutatásainak jelentőségéről (Uránia 1918.), Tudományos testületeink szövetségéről, A mindenség szerkezetére vonatkozó új felfogás igazolásáról (Uránia 1919.), Európa gazdasági és erkölcsi krízise, Szaknyelvünk magyarságáért (Uránia 1920.) és a következő tudományos dolgozatok: báró Eötvös Loránd életrajza (Math. és Phys. Lapok 1918. 257—283.), báró Eötvös Loránd tud. dolgozatainak és a reávonatkozó irodalomnak összeállítása (Math. és Phys. Lapok 1918. 284—295.), Kísérleti adatok a dielektromos anyagok elektromozásához (akadémiai székfoglaló értekezés, Math. és Term. tud. Értesítő 1923. 30—37.), Über die permanente Polarisation der festen Dielektrika (Zeitschrift f. Physik 1925, Band 32, 476—488.).

Dr Szigethy Lajos: „Őszi virágok". Versek és fordítások. (1924. Kőrösvidék-nyomda, Békéscsaba.)

Irodalomtörténeti és egyháztörténeti cikkek, méltatások, elbeszélések, versek a budapesti „Református Értesítő"-ben, a budapesti „Evangélikusok Lapjá"-ban, a budai „Hegyen épített Város"-ban, a szentgotthárdi „Harangszó"-ban és a soproni „Luther-Naptár"-ban.

IX.

A főgimnáziumi tanulók névsora.*

I.A Osztály.

Alpár Sándor ev., Bauer Andor ref., Benzing Ottó ev. ftm., Blum József ev., Bohusch Gábor ev., Bokor István ref., Dalma Pál ev., Dembitz Imre ev., Deutsch Gábor r. k., Elek István r. k., Erdős Pál ev., Fejér István izr., Fillenz Jenő izr., Frigyesi Jenő ev., Grossmann István izr., Hadinger Lajos r. k. ftm., Heintz Károly ev., Horváth László ev., Kadé Zoltán ev. ftm., Kálazy Sándor r. k. ftm., Kende Pál izr., Knével László ref. ftm., Knopp László ev. ftm., Kollár Egon ref., Komáromy András ev. önk. ism., Konnerth Béla ev., Krayer-Krauss Erik ev., Kurucz Gyula ev. ftm., Lázár Sándor ev., Lehr József ev. ftm., Lüdemann Zoltán ev. ftm., Mauthner Tamás izr., Mesterházy Sándor ev., Mérő István izr., Nagy László ref., Oberle József ev. ftm., Pressburger György izr., Quastler Ferenc ref., Rónay Nándor r. k., Schrader Alajos ev., Schubert Lajos izr., Senft Aurél ev., Singer Iván izr., Simon András izr., Szabóky József r. k., Szende Kálmán r. k. ftm., Tulok József ev. tm., Valentik Gyula ev. ftm., Varga László izr., Wach Ottó r. k.

Magántanulók: Csipkay Károly ev., Pillich Lujza ev.

Évközben kimaradtak: Heib Pál ev., Mihóky Károly ev.

Összesen: 54.

I.B Osztály.

Belopotoczky András ev. ftm., Csonka Pál ref., Engel Pál ref., Ernst György izr., Fényi Géza ev., Filló József ev. ftm., Fischer Ferenc izr., Fleiner Károly izr., Frenda Gyula ev., Fuszek Tibor ev., Gágel Ferenc r. k. ftm., Hackstock János ev. ftm., Hajnal Frigyes ev., Halápi László ref., Halmos Ferenc ev., Helfi Umbertó ev., Kartschocke Imre r. k., Kelen Tamás ev., Kemény Péter ev. tm., Késmárszky Tibor ev. ftm., Komáromy László ev., Kovács Károly ev. ftm., Kovács Sándor ref., Kovácsi László unit., Licskó Tihamér ev., Martos János ev., Misura János ev., Nyerges György ref., Oblath József izr., Orosdy Béla r. k., Óvádi Gábor ev., Pallós György izr. ftm., Pelva Jenő ev., Péterfi István ref., Pukánszky Béla ev., Radnai Lóránt r. k., Sámuel György izr., Schäffer József izr., Schmidt Ferenc ev. tm., Szirmai Tibor izr., Szolár Mátyás ev. tm., Sztehló Aladár ev., Tomozi Sándor r. k. ftm., Vaisz György izr., Varga K. Ferenc ev. önk. ism. ftm., Weicz Vilmos ev. ftm., Wild Pál izr.

Magántanulók: Fehér Tibor izr., Haffner Ödön ev., Kepess János ref., Mandello Hugó r. k., Székely Gábor izr.

Évközben kimaradtak: Adler György izr. mag. tan., Adler László izr. mag. tan., Baron Tibor ref., Mórocz Dániel ref.

Összesen: 56.

* Rövidítések: ev. = ág. hitv. evangélikus, ref. = református, unit. = unitárius, r. k. = római katholikus, izr. = izraelita, tm. = tandíjmentes, ftm. = féltandíjmentes, vagy kedvezményes, ism. = ismétlő, önk. ism. = önként ismétlő.

II.A Osztály.

Ágoston György izr., Baldauf Imre ev., Bartl István ev. tm., Basilides Tibor r. k. ftm., Bán István izr., Blinczinger János ev., Dénes János izr., Feledi Sándor izr., Frank Leó izr., Freund Alfréd ev., Gara György r. k., Göllner László ev., Halmos György izr., Hegyi Pál ref. ftm., Heinrich Sándor izr., Horváth Dezső ref., Huszka Gyula ev., Hüvös László izr., Istenits Vilmos ev. tm., Jakobovits István r. k., Jung Rezső izr., Kallós György izr., Karai Sándor ev., Kende György ref., Kerekes János izr. tm., Klaudinyi Béla ev. tm., Komáromy Gyula ev., Konnert Artur ev. ftm., Koricsánszky Árpád ev. tm., Krumesz György ev. ftm., Lénárd Károly ref., Luby Pál ev., Markovits Tibor ref., Nuofer Rezső ev. ftm., Pécsi Imre ev., Reményi Béla ref., Rimár Jenő ev. tm., Rippert Rezső ev., Sárközy György ref., Schöll Károly ev. tm., Schwarz Endre ev., Schwarz László r. k., Sikos Aladár ev. ism., Spádi Miklós izr., Stein Leó ev., Sugár József ev., Szalágyi Géza ev., Szász Ernő izr., Szepesy Gyula ev., Tószeghy Vilmos r. k., Tóth Károly ev. tm., Vogel István izr., Wallaszky Dezső ev., Wambera János r. k., Warga Gerzson ref. ftm.

Magántanuló: Hanzély Ervin ev.

Összesen: 56.

II.B Osztály.

Bajza Lajos ev., Balogh János ev. tm., Bossányi Péter ev., Császár Andor ref. ism., Dér Miklós ev., Domán Miklós izr., Endrődi György izr., Erdélyszky Zsigmond ev. tm., Faragó György ev. tm., Fehér György ev., Feövenyessy Attila ref., Forgács Tamás ref. ftm., Förstner György r. k., Freund György ref., Gara Tamás izr., Hacker János izr., Háger Imre ref. ftm., Hancsók Márius r. k. tm., Heinrich Alfréd izr., Herman Konrád ref., Jakobovits György izr., Jesse István ev. tm., Joob László ev., Kereszty Géza r. k. ftm., Kiss Károly unit. önk. ism., Kovács István ref., Kovácsovics Tibor ev., Kövecses Ferenc ev. ism., Lakner Tibor izr., Láng András r. k. ftm., László István izr., Lichtenberg Péter anglikán, Márkus Endre izr., Michl Béla r. k. ism., Molnár Tibor ref. ftm., Dombrádi Nagy László ref., Nussbaum Frigyes ev., Pintér György izr., Pukánszky Sándor ev., Scharbert Gyula ev., Schmidt Lajos ev. ftm., Szigel Mihály ev., Simon István ev., Spielberger Endre izr., Spitz Gábor izr., Sugár Miklós ref., Szőke Imre ev. ism. ftm., Tóth László ev. ftm., Vadász Sándor izr., Vajda Péter izr., Várkonyi Lajos ev. tm., Weicz Károly ev. ftm., Zsoldos Ferenc izr.

Évközben kimaradtak: Ofner György izr., Vincze Emil ev.

Összesen: 55.

III.A Osztály.

Ágoston Imre izr., Bak Tibor Leó izr., Balogh Dénes ev., Berkovics Andor izr., Berkovics Pál ref., Binét Imre izr., Csipkay Ferenc ev. tm., Gábor Ferenc izr., Glück Géza izr., Gosztonyi György ev., Göndör Tibor izr. ftm., Grossmann István izr., Hantos Andor izr., Heidelberg Ernő ev., Heinrich Ferenc izr., Jakus Mihály ev. tm., Kazár József ev. tm., Kelemen Antal izr., Klein Tibor r. k., Kovács Jenő ev., Krajnyák Géza ev. tm., Kürti László ev., Laszgallner Iván ev. ftm., Lévai Gáspár r. k., Löwey István ev., Ludmányi Géza r. k., Lukovits László r. k., Lukovits Pál r. k., Mehmed László r. k., Mendelssohn György ev., Milch Endre izr., Molnár Iván ref., Németi Pál r. k. ism., Nötel Rudolf ev., Reisz Vilmos ev., Reményi Endre ref. ftm., Rosenfeld Endre izr. ftm., Rumpelles János ev., Scheiber László ref., Schwarz István izr., Sebestyén György izr., Székely Endre izr., Szolár István ev. ftm., Thein Tibor r. k., Törzs László izr., Valentik Győző ev. tm., Verderits Kálmán ev., Winkler György izr.

Magántanulók: gr. Ambrózy György ev., Blaschkovits Elemér ev., Csipkay György ev., Neuwirth János izr.

Évközben kimaradtak: Böhsl Kelemen ev. önk. ism., Kaszás Géza ref. ism., Vajda László ev.

Összesen: 55.

III.B Osztály.

Ábel György izr., Ádler György izr., Bauer Zoltán izr., Benda János ref., Berényi György izr., Biedermann Rezső ev. tm., Czene Béla ref. önk. ism., Déghy Gedeon r. k., Domony András ev., Fiam Gábor ev., Fischer Zoltán izr., Frenyó László ev. tm., Freund György izr., Gerő Pál izr., Holitscher Tamás ref., Jakobovits János izr., Karczag Ede György ref., Katona János ref., Kiss György ev., Kleiner József Miklós izr., Kovács Sándor r. k. ftm., Kramer György izr., Krasznay Iván ev., Kreuzer László izr., Lakos Gergely ref., Lueff Elemér r. k. tm., Makláry Tivadar ref. tm., Marosi Béla izr., Mayerhof György izr., Németh Elemér ev., Oplatka János r. k., Pildner Ottó ev. tm., Radnai Béla r. k., Rétfalvi Károly ev., Sasvári György r. k., Scherer Dániel ev. tm., Solymossi Lajos ref. ftm., Stern Zoltán izr., Szegő György izr., Szentgyörgyi Imre ref., Telcs Péter ev., Verő Ubul izr., Vida Tibor izr., Vonbirn István ev., Wambera Henrik r. k., Zagora Sándor ev., Zemplényi Andor izr., Zimmermann Frigyes ev. tm.

Évközben kimaradtak: Herzfelder Pál izr., Horn Artur ev., Ladányi Imre ref.

Összesen: 51.

IV.A Osztály.

Ádám Ferenc izr. ftm., Barth Ferenc izr., Bergl György izr., Boross István ev. tm., Brüll László r. k. ftm., Csohány Endre ref., Csontos Béla ref., Engl Ferenc ev., Fábián László izr., Fabritzky Ferenc r. k., Faragó László ev. tm., Felde Imre ev., Fenyves Ferenc izr., Forgó Pál r. k. tm., Fóti Ferenc ev., Fuszek István ev., Gillich István ev., Győri András izr., Hajnal László izr., Haraszti György izr. ftm., Heller Harry ev., Heurigs Nándor ev. ftm., Horváth Károly ev. tm., Hutter Lajos ev., Istenits Gusztáv ev. tm., Ivánka András ref ftm., Knuth Károly ev., Kovács Aladár ref. ftm., Kovács János ev. ftm., Laki László ev., Lehner László ev. ism., Lemberger, Pál izr., Molnár Aladár ref. tm., Nádas László izr., Polgár Ferenc izr. Riegelmann Ádám ev., Schweitzer Ernő izr., Stux László ev., Szántó László r. k., Szolár Ferenc ev. tm., Tihanyi Miklós izr., Vajda György ev.

Magántanuló: Goda Dénes izr.

Évközben kimaradt: Rehák László ev.

Összesen: 44.

IV.B Osztály.

Aczél György ref., Árvai Béla izr., Bányász István r. k., Baranyai Endre ev., Benes Imre ev., Bozsidarácz Mihály ev., Csipkay Sándor ev. tm., Dénes László izr., Dincsér Oszkár r. k., Fejes Tamás ev., Freund László ev., Gágel János r. k. ftm., Gerő György izr., Glosios Tibor izr., Guttmann Dénes izr., Háger Jenő ref. tm., Hajdu József ev., Jagyugy Pál ev., Jász Tibor ev., Kadlecsik Imre ev. tm., Kenyeres Imre r. k., Kinszky János ev., Kirschner Ernő ev., Kotányi Zsigmond ref., Kusinszky György ev. ftm., Láng György izr., Loschitz István izr., Maléter Béla ev., Minich Géza r. k., Németh Pál ev. ftm., Obláth György izr., Pálfi Mihály ev., Pongrácz Kamill izr. ftm., Robinek Ferenc r. k., Scholz László ev. tm., Sehne Sándor ev. tm., Spieler György izr., Sugár István izr., Szandtner Egon ev., Thein Pál izr., Törzs Miklós izr., Váradi Ferenc ev. tm., Wilhelm György izr., Wollmann Károly ev., Zimmermann Gusztáv ev. tm.

Magántanulók: Lóránt Ferenc r. k., Stöhr Antal r. k.

Összesen: 47.

V. Osztály.

Altheim Loránt ev., Bakó Zoltán ev., Baldauf Ferenc ev., Balla Imre ref., Becker Frigyes ev., Bein Károly izr., Berkovics György ref., Berthelsen Béla ev., Binder Tibor ev. tm., Biró László izr., Böhsl Ferenc ev. tm., Breitner János ev., Dinner Rudolf izr., Dombi József ev., Ellinger Emil izr.,

Erdély Aurél ref., Fehér László r. k. tm., Forbáth László ref., Glatz György ev., Gregor Aladár ev. tm., Gretzmacher Ferenc ev. tm., Gruber Ferenc r. k., Grüssner Endre r. k., Gyuricza Béla ev., Hercz Imre izr., Hertzka Róbert r. k., Jaeger Imre r. k. ftm., Kallina Miklós r. k., Kappal Frigyes ev., Kárpáti Imre ev. tm., Kelen András ev., Kolbenheyer Zoltán ref. ftm., Laszgallner Guidó ev. tm., Leimdörfer György ref., Milch Miklós izr., Misura Mihály ev., Németh Zoltán ref., Neumann Miklós izr., Okány Schwarcz János izr., Polgár Endre izr., Radó András ref., Révész György ev., Schád Ottó ev. tm., Schmidt Ádám r. k., Schmitz Brunó r. k. ftm., Scholtz István ev., Sebő Ervin izr., Sebők István r. k., Somogyi Gábor ref., Szandtner Béla ev., Szandtner Károly ev., Szász László izr., Szegő Endre izr., Székely György izr., Tenk Oszkár ev., Valkó Endre izr., Vass Ferenc ref., Vázsonyi István r. k., Velvárt László izr., Wippler Sándor ev.

Magántanuló: br. Malcomes Albert ev.

Évközben kimaradtak: Löbl Endre izr. mag. tan., Lukács-Lessner Edit ev., Szász Sándor izr., Szőllősi György ref., Várnai Gábor izr.

Összesen: 66.

VI. Osztály.

Bahil Jenő ev., Balázs Olivér ref., Balázs Péter ev., Baldauf Ernő ev., Blatniczky Jenő ev. ftm., Brachfeld Péter r. k., Csaba Gyula ev., Csernák Emil ev. tm., Facsinay László ev. tm., Farkas László ref., Fischer György ev., Fort Ferenc ev., Gágel Béla r. k. ftm., Gál József ev., Gerle György ev., Gosztonyi Lajos ev., Haberfeld György izr., Hauss Frigyes ev., Kallina Géza r. k., Kerbolt Gyula ev. ftm., Kiss Lajos ev., Klinger Endre r. k., Kolozs József ev. ftm., Kovács László ref., Lázár Gyula ev., Liedemann János ev. tm., Ludmányi Sándor r. k., Márer Lajos ev., Minich Sándor r. k., Nádas György ref., Nevelős Ágoston r. k. ftm., Palágyi Pál ref. ftm., Páll Andor ref. tm., Pfeiffer Ede ev., Rohringer Endre ev., Roszner Lajos ev., Saufnauer Ottó ev., Saupe Gusztáv ev., Sugár Ferenc ev., Szabó Gyula ref., Szente Andor izr., Szép Sándor ref., Szigeti István ev., Szkalos Endre ev., Sztehló Gábor ev., Torbágyi József r. k., Urbanovich Olivér r. k., Valentik Zoltán ev. tm., Váhl Ferenc izr., Váradi Tibor izr., Verbovszky Zoltán ev., Vörös Rezső ev. ftm., Weisz Géza ref.

Magántanulók: Marx Ferenc r. k., Mauthner Ferenc r. k.

Összesen: 55.

VII. Osztály.

Bacher Pál izr., Balló György izr., Benedek Imre izr., Bognár Károly ev. tm., Bosnyák György izr., Bosnyák Pál izr., Breuer Oszkár ev. ism., Broszmann Ernő r. k. ftm., Cservenka Andor r. k. tm., br. Dániel Tibor r. k., Dénes György izr., Dombi Miklós ev., Donáth Pál izr., Farkas Antal Dezső ref. ftm., Ferencz Béla ref. ftm., Forgács Andor izr., Freund Pál izr., Gabnay Pál ev., Gönczi István izr. tm., Gyórkös Pál ev. tm., Heinrich Sándor izr., Heller Gábor ref., Herzfelder Andor izr., Hoff György izr., Janovitz Ottó izr., Kappanyos László ev. ism. ftm., Kecskés János ref., Kemény Alfréd ev. tm., Kepes Imre izr., Monori Kovács Jenő r. k., Löbl Dezső izr., Magyar Sándor ref., Mayer László r. k. tm., Molnár György ref., Nagy Pál izr., Nits László ref., Nötel Vilmos ev., Okány-Schwarz Vilmos izr., Oplatka György r. k., Perényi László izr., Pfeiffer Elek ev. tm., Steinburgi Pildner György r. k. ftm., Polgár János ev., Rásó Dénes ev., Rettmann Wolfgang ev., Schlarp Gusztáv ev. ftm., Schmitz Ervin r. k. ftm., Steiner László izr., Szollás László ref., Sztupjár Andor ev. ftm., Unger János izr., Vidor Antal izr., Wellmann György ev. Wellmann Imre ev. tm.

Magántanuló: Dénes Imre izr.

Évközben kimaradtak: Krieszhaber Frigyes ref., Schreyer János r. k., Sikos Sándor ev. ism., Tomcsányi Tamás ev. mag. tan.

Összesen: 59.

VIII. Osztály.

Baré Rudolf r. k., Beermann Ernő izr., Berkovits György izr., Boros Sándor ev. tm., Boros Tibor izr. tm., Brachfeld Olivér r. k., Bratmann Pál izr., Dán György izr., Dénes Endre izr., Deutsch Béla izr., Donáth Tibor izr., Farkas Imre izr., Farkas Sándor ref. ftm., Freund Endre ev., Halácsi Endre r. k. tm., Hentschel Hellmut ev., Hoff Pál izr., Kallós Ernő r. k., Kánitz István izr., Kanitz János ref., Kellner Ernő ev., Kovács Endre izr., Kullmann Lajos ev., Kunszke László ev. tm., Lakner György izr., Mérei Pál ref., Mittler Hugó izr., Nagy László ref., Németh Ödön ev., Németh Sándor ev., Peti Zoltán ref. ftm., Petri Endre ref. ftm., Pikler Endre izr., Piri Lajos ev. tm., Polónyi György izr., Pósch Aladár ev. tm., Rácz György izr., Schamburg Andor izr., Steiner Lajos ev., Steinhardt József izr., Szöllősi Tibor izr., Thein Alfréd ref., Tibor György ref., Unger Béla r. k., Weisz Miklós izr. ftm., Weisz Tibor izr., Wiesner László izr.

Magántanulók: gr. Bethlen Gábor ref., Pásztor István izr.

Összesen: 49.

X.

A tanulók statisztikai kimutatása.

Osztály	Beiratkozott rendes tanuló	Beiratkozott magán tanuló	Összesen	Kimaradt	Meghalt	A tanulók vallása: ág. h. e.	ref.	unit.	angl.	r. k.	g. kath.	g. kel.	izr.	Kedvezményes	Tandíjmentes	A rendes tanulók tanulásának eredménye: jeles	jó	elégséges	egy elégtelen	két elégtelen	több elégtelen	Vizsgálatot tett rendes tanuló
I.A	52	2	54	2	—	29	6	—	—	8	—	—	11	12	1	4	12	22	5	4	3	50
I.B	49	7	56	4	—	26	10	1	—	6	—	—	13	5	3	5	9	22	7	1	1	45
II.A	55	1	56	—	—	28	8	—	—	6	—	—	14	7	7	16	23	11	3	1	—	54
II.B	55	—	55	2	—	22	10	1	1	5	—	—	16	9	6	17	14	12	7	3	—	53
III.A	51	4	55	3	—	23	5	—	—	8	—	—	19	5	5	12	11	15	7	2	1	48
III.B	51	—	51	3	—	15	10	—	—	7	—	—	19	2	7	10	17	15	1	3	2	48
IV.A	43	1	44	1	—	21	5	—	—	4	—	—	14	7	8	9	16	12	3	2	—	42
IV.B	45	2	47	—	—	22	3	—	—	8	—	—	14	4	7	9	17	14	—	4	—	44
V	62	4	66	5	—	27	11	—	—	10	—	—	18	3	6	16	9	15	8	9	—	57
VI	53	2	55	—	—	31	9	—	—	11	—	—	4	7	5	4	17	15	11	4	2	53
VII	57	2	59	4	—	18	9	—	—	9	—	—	23	9	7	8	17	21	5	2	1	54
VIII	47	2	49	—	—	11	9	—	—	5	—	—	24	4	5	12	16	13	1	5	—	47
Összesen	620	27	647	24	—	273	95	2	1	87	—	—	189	74	67	122	178	187	58	40	10	595

XI.

Kimutatás az 1925. júniusi érettségi vizsgálatokról.

Rendes tanuló jelentkezett	Magántanuló jelentkezett	Írásbelire nem bocsáttatott	Írásbelit tett	Szóbelit tett	Érettnek ítéltetett: jelesen	jól	egyszerűen	Javításra utasíttatott	Ismétlésre utasíttatott	pályát választott: Lelkészi	Jogi	Orvosi	Bölcsészeti	Mérnöki	Művészi	Gazdasági	Hivatalnoki	Kereskedői	Bányászati	Erdészeti	Katonai	Iparos	Egyéb	Még nem választott
47	2	6	43	43	10	18	15	—	—	—	9	3	6	12	1	2	—	10	—	—	—	—	—	—

XII.

TUDNIVALÓK A JÖVŐ TANÉVRE.

I. Az 1925—26. tanévre vonatkozó beiratások június 26., 27. és 30. napjain lesznek. Az I. osztályba és más intézetből bármely osztályba iratkozó tanulók kötelesek keresztlevelet, illetőleg születési anyakönyvi kivonatot, iskolai, oltási és ha 12. évüket betöltötték, újraoltási bizonyítványt bemutatni.

Az I. osztályba beiratkozó tanulók felvételi vizsgát nem tesznek. A beiratást következő rendben tartjuk:

Június 26-án 8—10-ig I. oszt. (csak evangélikusok), 10—12-ig II. oszt.

Június 27-én 8—10-ig III. és IV. oszt., 10—12-ig V—VIII. oszt.

Június 30-án 8—10-ig I. osztályba valláskülönbség nélkül jelentkezhetnek, 10—12-ig II—VIII osztályba.

Augusztus 31-én 8 órakor tartjuk a javító vizsgákat.

Szeptember 1-én 8 órakor a pótló- és magánvizsgálatokat.

Szeptember 2-án és 3-án, amennyiben még hely marad, beiratás lesz az I—VIII. osztályba.

Az új tanévet szeptember 4-én, délelőtt 9 órakor fogjuk megnyitni. A bányakerületi javító- és pótló érettségi vizsgálatok ez év folyamán a szarvasi ág. hitv. evang. főgimnáziumban fognak megtartatni.

II. *Tandíjmentességi szabályzat*:

Tandíjmentességért folyamodhatik olyan szegénysorsú és reászoruló tanuló, aki a megelőző félévben példás (1) vagy legalább jó (2) magaviseletet tanusított és bizonyítványában az elégségesek száma nem több, mint a jelesek és jók száma együttvéve és akinek a szülője (gyámja) igazolni tudja, hogy a tandíj megfizetése vagyoni, kereseti és családi viszonyainál fogva súlyos megterhelést jelentene reá nézve. A folyamodáshoz csatolni kell:

1. a család szegénységét igazoló, egy évnél nem régibb keletű hatósági bizonyítványt,

2. a szülők vagyoni helyzetét (keresetét, fizetését, jövedelmét) és családi viszonyait (a kereső és nem kereső családtagok száma) hitelesen igazoló bizonyítványt.

A tandíjmentesség elbírálásánál a vegyes házasságból származott nem evangélikus vallású tanulók is az evangélikus tanulók kedvezményét élvezhetik, ha apjuk vagy anyjuk (az evangélikus házastárs) cselekvő tagja a budapesti Deák-téri testvéregyházaknak. Azok a vegyesházasságból származó tanulók, kik szüleiknek reverzálisa miatt nem tartoznak az evang. egyház kötelékébe, nem kaphatnak evangélikusokat megillető tandíjkedvezményt.

Nem evangélikus tanulók összes számuk 10%-áig részesíthetők tandíjmentességben.

Középiskolai tanárok, tanítók és közoktatásügyi tisztviselők gyermekei, ha egyébként a feltételeknek megfelelnek, az 1., 2., 3. sz. bizonyítványok bemutatása nélkül is részesíthetők tandíjmentességben.

Köztisztviselők tandíjmentességet el nem nyert fiai tandíjmérséklésben részesülhetnek, ha magaviseletük legalább jó (2) és elégtelen osztályzatuk nincsen.

A tandíj vagy tandíj felének fizetése alól való felmentés évről-évre történik és az egész iskolai évre szól, de elveszti a tanuló tandíjmentességét a második félévre, ha előmenetele vagy magaviselete nem felel meg a feltételeknek.

A megfelelő bizonyítványokkal felszerelt és a képviselőtestülethez intézett kérvényeket szeptember 15-ig, illetve február 15-ig kell az igazgatóságnál benyujtani.

Beiratási díjat tandíjmentes tanulóknak is kell fizetniök.

III. A tandíjat az iskola fenntartó hatósága a következő módon állapította meg:

Egész évre fizetnek az evangélikus tanulók 500,000 K-t, reformátusok 1.000,000 K-t, római katholikusok 1.500,000 K-t, izraeliták 2.500,000 K-t.

A tandíj négy részletben is fizethető — és pedig: szeptember 1—15., november 1—15., február 1—15., április 1—15-ig. Beiratási díj fejében minden tanuló tartozik a felvétel alkalmával 40,000 K-t fizetni. A beiratási díj fizetése alól csak az egyházi alkalmazottak fiai és a Protestáns Árvaház növendékei vannak felmentve. Beiratáskor fizetendő üzemi pótlék I. részletéül 250,000 K és a KISOSZ (Középiskolai Sportegyesületek Országos Szövetsége) részére tanulói járulékul 30,000 K. Az üzemi pótlék II. részlete 200,000 K, december 1-én fizetendő. Magántanulók ugyanannyit fizetnek, mint a rendes tanulók.

Az iskola fenntartó hatósága a gazdasági viszonyok megváltozása esetén fenntartja magának a jogot, hogy ezeket a díjakat megváltoztassa.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

Felelős kiadó: Dr Hittrich Ödön.

TARTALOM.

Lap

I. Dr Serédi Lajos emléke ... 3
II. Iskolánk multja ... 5
III. Dr Loisch János beszéde a Jókai-centennárium ünnepén ... 6
IV. Dr Szigethy Lajos beszéde 1925. március 15-én ... 11
V. Évi jelentés ... 14
VI. A Budapesti Ág. Ev. Főgimnázium Volt Növendékeinek Egyesülete tisztikarának és választmányának névsora ... 27
VII. A főgimnázium tanárai ... 28
VIII. A tanári testület irodalmi működése ... 31
IX. A főgimnáziumi tanulók névsora ... 33
X-XI. Statisztikai kimutatások ... 38
XII. Tudnivalók a jövő tanévre ... 39

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM